

MILJÖREDOVISNING 2013

Innehållsförteckning

Förord.....	3
1. Sammanfattning.....	4
Hänt under 2013.....	4
Det fortsatta arbetet.....	5
2. Energi- och klimatstrategin.....	6
Målområde Begränsad klimatpåverkan – mål och nyckeltal.....	6
Åtgärder.....	14
Målområde Frisk luft – mål och nyckeltal.....	19
Åtgärder.....	19
Målområde God bebyggd miljö– mål och nyckeltal.....	20
Åtgärder.....	25
Åtgärdsöversikt.....	35
3. Övrigt miljöarbete.....	39
Barn- och utbildningsnämnden.....	39
Elverket.....	43
Kommunstyrelsen.....	43
Kultur- och fritidsnämnden.....	46
Miljö- och byggnämnden.....	47
Näringslivsrådet.....	49
Räddningstjänsten.....	50
Socialnämnden.....	50
Tekniska utskottet.....	51
VEAB.....	53
VSBo.....	53
4. Övrig statistik och nyckeltal.....	54
Frisk luft.....	54
Bara naturlig försurning.....	54
Giftfri miljö.....	55
Skyddande ozonskikt.....	58
Ingen övergödning.....	59
Verksamhetsutveckling.....	62

Förord

Vår strävan i miljöarbetet är ständig förbättring och i miljöredovisningen dokumenteras och redovisas arbetet.

Av arbetet som skett i styrelser och nämnder kan man konstatera att det finns bredd och mångfald i miljöarbetet. Särskilt två områden kan vi vara stolta över. Det första är andelen ekologiska livsmedel där vi ökat från 27 procent 2012 till 34 procent. 2011 var andelen 24 procent. Det andra är antalet Grön Flagg-certifierade förskolor och skolor. Antalet fortsätter att öka och är totalt i kommunen uppe i 25 enheter. I båda fallen ligger vi långt fram även nationellt och nu gäller det att fortsätta satsningen.

En nyhet för året är att både energibolaget och fastighetsenheten införskaffat kommun-koncernens två första solcellsanläggningar. Mellan 2010 och 2012 skedde en minskning av transporter i organisationen men tyvärr ökade de under 2013. Under året har också arbetet med ett nytt miljöprogram pågått. Syftet med programmet är att det ska ge en bra plattform för arbetet med miljö- och hållbarhetsfrågorna.

Miljöredovisning 2013 skall som sagt ses som en del av vårt fortsatta arbete och vi måste alla ta till oss både starka och svaga sidor i vår verksamhet. För att nå resultat måste miljö och långsiktig hållbarhet vara en integrerad del i allt vi gör. Det är inget som kan hanteras vid sidan om.

Målet är att Vaggeryds kommun skall arbeta proaktivt och vara ett föredöme som visar vägen med de goda exemplen.

Berry Lilja
Kommunstyrelsens ordförande

1. Sammanfattning

Miljöredovisning 2013 redovisar miljöarbetet som skett i nämnder och kommunala bolag under 2013.

Redovisningen innehåller uppföljning av energi- och klimatstrategin. Utöver det redovisas övrigt miljöarbete som genomförts av förvaltningar och bolag.

Insamlingen av texter har i år skett via verksamhetssystemet Platina. Förhoppningen är att med ytterligare vana i att dokumentera vad som genomförts och hänt blir detta ett bra verktyg för en effektiv uppföljning.

Hänt under 2013

Nedan följer ett urval av händelser under 2013.

Energi och klimat

- Energieffektiviseringsstödet har använts för att delfinansiera:
 - Energikartläggning för fastighetsenhetens lokaler
 - Energikartlägningsrapporten för VSBo. Nu kan man jobba vidare med prioriteringarna och genomföra åtgärder.
 - Utbildningsmaterial har tagits fram för utbildningen miljöanpassa transporter och en första utbildning är genomförd.
- Energiåtgärder har genomförts av fastighetsenheten (ett urval):
 - Luftbehandlingsaggregat har bytts på Furugårdens och Sörgårdens äldreboenden
 - Solcellssystem har installerats med 180 m² solceller (28 kW) på taket av nybyggda delen på Skillingehus
 - Oljeuppvärmningen i Frejas bod har ersatts med fjärrvärme
- Earth Hour-dag genomfördes för allmänheten.
- Energicentrum A6 ordnade utbildningsdag i april för mindre organisationer och för allmänheten på kvällen. Tyvärr var det inget stort intresse. Detta visar hur svårt det är att få till en förändring, trots att det finns ekonomisk vinning.
- Solcellsanläggning (42 kW) uppförd på VEABs nya byggnad. Den årliga produktionen beräknas till 40 000 kWh vilket motsvarar 40 % av förbrukningen.
- Energikartläggning har, via Energikontor Norra Småland, erbjudits företag med hög energiförbrukning.

Genomförandegraden för de 53 åtgärderna i energi- och klimatstrategin har bedömts på följande sätt:

- 10 genomförda
- 10 mer än till hälften genomförda
- 21 påbörjade
- 10 ej påbörjade
- 2 är inte längre aktuella

Övrigt miljöarbete

- Andelen ekologiska livsmedel för kostenhetens livsmedelsinköp har ökat från 27 % 2012 till 34 % 2013.
- Antalet kommunala Grön Flagg-enheter har ökat under året från 17 till 21 st, motsvarar 78 % av enheterna. Totalt är det 25 enheter i kommunen som är Grön Flagg-certifierade.
- Kommunens skogsmark har certifierats enligt PEFC-standarden.

- Plockanalys som testar innehållet i hushållsavfallet är genomförd. Hushållsavfallet innehåller 43 % matavfall, 20 % förpackningar och 3 % tidningar. Plockanalysen visade att fraktionen farligt avfall och elektronik endast är en mycket liten andel.
- Vaggeryds bibliotek har fått en miljöhörna. Under hösten har tre teman med två informationskvällar genomförts.
- Den samordnade luftkvalitetskontrollen för länets kommuner startade under året med beräkning av utsläpp i Vaggeryds tätort.

Nytt miljöprogram

Under året har arbetet med att ta fram ett nytt miljöprogram startat. Kommunstyrelsen beslutade om direktiv för projektet i juni. Alla förvaltningar och kommunala bolag har inbjudits att delta och ett brett projektarbete har genomförts. Förslaget är på bred remiss t o m 7 april 2014.

Miljöprogrammet ska ersätta flera befintliga dokument och kommunkoncernen kommer framöver bara att ha ett styrande dokument. Miljöprogrammet ska göra miljöarbetet tydligt och handlingsinriktat.

Det fortsatta arbetet

Det nya miljöprogrammet planeras att antas av kommunfullmäktige under 2014. Sedan är dags att genomföra innehållet. Det kräver ett politiskt ansvarstagande i alla nämnder och kommunala bolag som ser till att programmet används och genomförs.

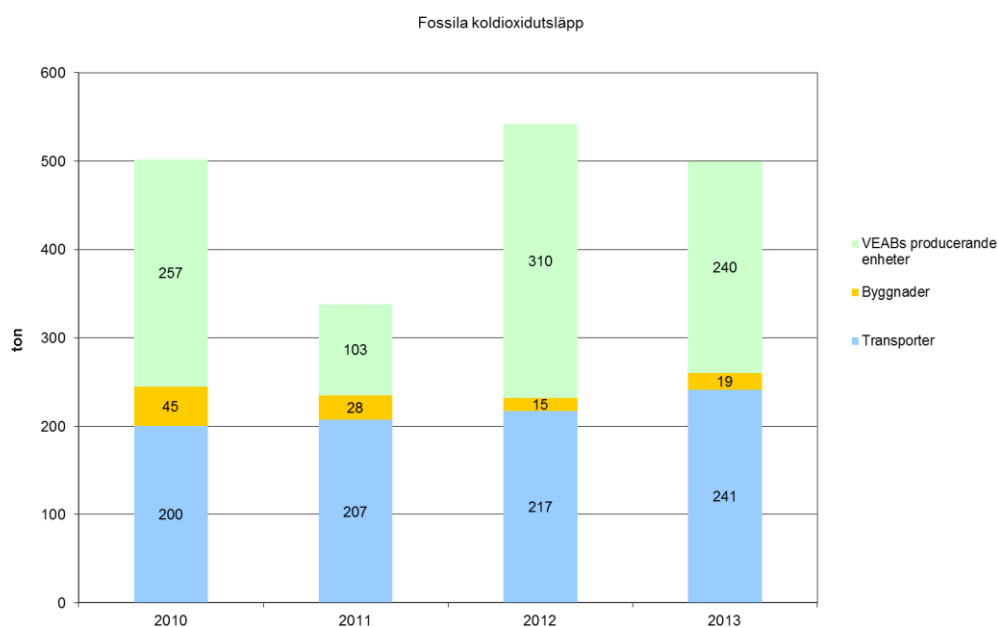
Sammanfattningen av kommunkoncernens miljöarbete är att det går framåt, även om det går sakta. I ett samhällsperspektiv är det långt kvar till ett hållbart samhälle och en hållbar samhällsutveckling.

2. Energi- och klimatstrategin

Målområde Begränsad klimatpåverkan – mål och nyckeltal

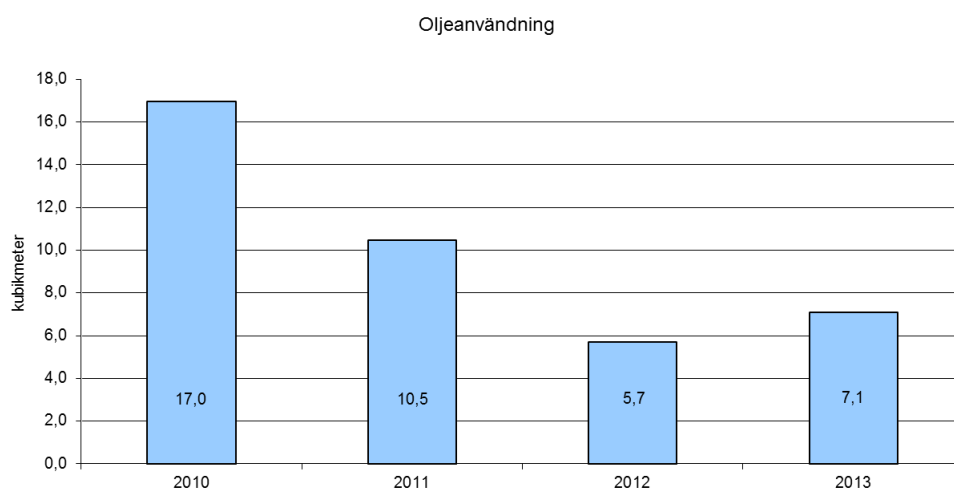
Fossilbränslefritt – inriktningsmål nr 1

Inriktningsmålet är att bli fossilbränslefria. Utsläppen från transporterna har ökat då det körs mer och andelen av drivmedlen som är fossila bränslen har ökat. 2013 gick oljeanvändningen i VEABs anläggningar ner troligen beroende på en mild höst/vinter. Fastighetsenheten använder olja som spets i skolorna i Svenarum och Hok i kombination med pellets. Även i fd elverksförrådet används olja.

Figur. Fossila koldioxidutsläpp (direkta) från Vaggeryds Energi ABs värmeverk, fastighetens lokalbestånd samt verksamheternas transporter (exkl privat bil i tjänsten).

Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

Figur. Oljeanvändning för uppvärmning i lokaler som fastighetsenheten förvaltar. Källa: Fastighetsenheten

Energianvändning för transporter – detaljerat mål nr 1

Målet för energianvändningen är att minska med 5 %, fram till 2014 jämfört med basåret 2010. Det motsvarar 43,8 MWh, Mellan 2010 och 2013 har energianvändningen ökat med 9,5 %.

	2010	2011	2012	2013
Energianvändning för transporter i kommunkoncernen exkl privat bil i tjänsten(MWh)	875,91	928,54	867,63	959,48

Körd sträcka – detaljerat mål nr 2

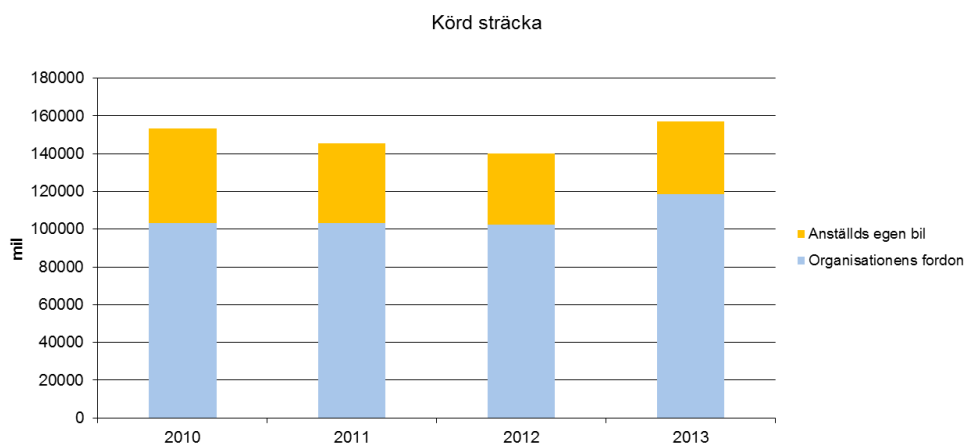
Målet för 2014 är att minska den körda sträckan med 3 800 mil, vilket motsvarar 2,5 % jämfört med basåret 2010. Det skedde en minskning till 2012 men tyvärr har det skett en ökning till 2013. I förhållande till 2010 är ökningen 4 %, 6 500 mil. Det är användningen av organisationens fordon som ökat. För information om respektive förvaltning och kommunalt bolag se tabell nedan.

Körda mil totalt i kommunkoncernen	2010	2011	2012	2013
Personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (mil)	103 217*	103 178	102 576**	118 671***
Anställdas privata bilar (mil)	49 989	42 100	37 656	38 162
<i>Summa</i>	<i>150 320</i>	<i>145 278</i>	<i>140 232</i>	<i>156 833</i>

* Innehåller antaganden.

** Ett par beräkningar över körd sträcka ingår.

*** Hemsjukvården ingår för första året, 5 242 mil.

Miljöbilar – detaljerat mål nr 3 och Elbilar – detaljerat mål nr 4

Målet för personbilsregistrerade miljöbilar 2014 är att nå upp till 75 %. 2013 är 64 % av personbilarna miljöbilar vilket motsvarar 23 st av totalt 36 st. 2012 var andelen 59 %.

Andel miljöbilar (%)	2010	2011	2012	2013
Personbilar	44	56	59	64
Lätta lastbilar	0	0	2,3	2,3
Sammantaget	18	22	26	30

Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

1 st miljöbil finns bland de 44 lätta lastbilarna och det är tekniskas nya elbil. Målet för antalet elbilar år 2014 är tre st.

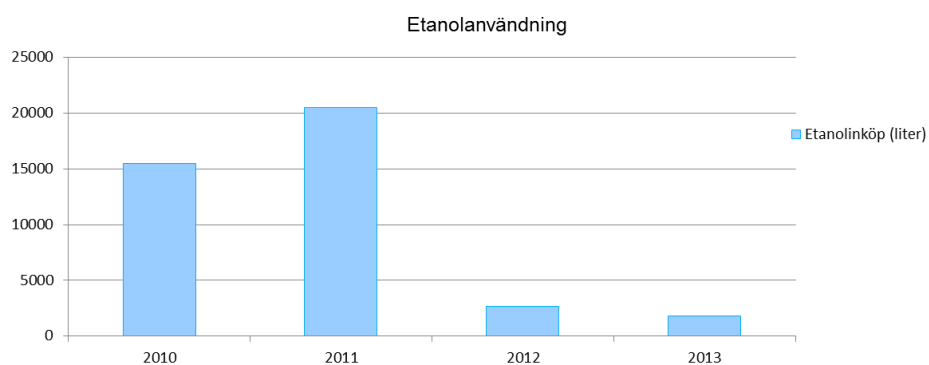
Nya miljöbilsregler började gälla 2013. När bilar byts ut är inriktningen att de ska bytas till miljöbilar som klarar den nya miljöbilsdefinitionen och att de ska drivas med förnybara/alternativa bränslen. Andelen miljöbilar ökar men de drivs med fossila bränslen. Se nedan.

Fordon med alternativa drivmedel

2010 fanns det 9 st etanolbilar i drift. Sedan dess har antalet sjunkit och är 2013 ner i endast fyra st. VEAB och tekniska kontoret har vardera en etanolbil, vård- och omsorgsförvaltningen har två etanolbilar. Tekniska kontoret köpte i november 2012 en elbil – en Renault Kangoo. Målet är tre elbilar 2014.

	2010	2011	2012	2013
Antal fordon med alternativa drivmedel (etanol och el)	9	6	5	5

Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

Transporter – redovisning 2012 och 2013

Organisation	Antal personbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal personbilar som är miljöbil (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) som är miljöbil	Årsförbrukning av drivmedel för personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (m ³)	Energiförbrukning personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (MWh)	Körda km med personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (km)	Körda km i tjänsten med anställdas privata bilar (km)
Kommunledningskontoret 2012	3	1	1	0	Bensin 0,609	5,44	63 752	63 965
					Diesel 4,459	43,56		
					Etanol 0	0,00		
Kommunledningskontoret 2013	4	2	1	0	Bensin 0	0,00	72 179	61 787
					Diesel 5,192	50,73		
					Etanol 0	0,00		
Räddningstjänsten 2012	2	0	5	0	Bensin 0,4	3,58	46 300	1 092
					Diesel 4,600	44,94		
					Etanol 0	0,00		
Räddningstjänsten 2013	2	0	4	0	Bensin 0	0,00	42 182	80
					Diesel 4,800	46,90		
					Etanol 0	0,00		

Organisation	Antal personbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal personbilar som är miljöbil (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) som är miljöbil	Årsförbrukning av drivmedel för personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (m ³)	Energiförbrukning personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (MWh)	Körda km med personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (km)	Körda km i tjänsten med anställdas privata bilar (km)
Miljö- och byggförv. 2012	1	1	0	0	Bensin 0 Diesel 0,512 Etanol 0	0,00 5,00 0,00	10 234	8 979
Miljö- och byggförv. 2013	1	1	0	0	Bensin 0 Diesel 0,685 Etanol 0	0,00 6,69 0,00	10 826	17 331

KUF 2012	0	0	0	0	Bensin 0 Diesel 0 Etanol 0	0,00	0	20 993
KUF 2013	0	0	0	0	Bensin 0 Diesel 0 Etanol 0	0,00	0	20 002

Vård- och omsorgsförv. 2012	15	13	2	0	Bensin 3,35 Diesel 17,42 Etanol 2,33	29,95 170,19 15,15	351 081*	50 026
Vård- och omsorgsförv. 2013	18	16	3	0	Bensin 3,33 Diesel 28,52 Etanol 1,22	29,77 278,64 7,93	494 274**	50 410

Individ- och familje-omsorgsförv. 2012	2	2	0	0	Bensin 0 Diesel 2,3655 Etanol 0	0,00 23,11 0,00	56 806	12 239
Individ- och familje-omsorgsförv. 2013	2	2	0	0	Bensin 0 Diesel 1,53754 Etanol 0	0,00 15,02 0,00	46 815	14 192

Organisation	Antal personbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal personbilar som är miljöbil (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) som är miljöbil	Årsförbrukning av drivmedel för personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (m ³)	Energiförbrukning personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (MWh)	Körda km med personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (km)	Körda km i tjänsten med anställdas privata bilar (km)
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Barn- och utbildningsförv. 2012	2	0	3	0	Bensin 0,908 Diesel 7,898 Etanol 0	8,12 77,16 0,00	74 079	138 989
Barn- och utbildningsförv. 2013	2	0	3	0	Bensin 1,22 Diesel 8,269 Etanol 0	10,91 80,79 0,00	83 552	137 348

Tekniska förv. 2012	1	1	16	1	Bensin 2,727*** Diesel 20,122*** Etanol 0	24,38 196,59 0,00	231 523	55 310
Tekniska förv. 2013	1	1	15	1	Bensin 1,57*** Diesel 19,905*** Etanol 0,4	14,04 194,47 2,60	222 648	57 574

Elverket 2012	0	0	4	0	Bensin 0,86 Diesel 5,808 Etanol 0	7,69 56,74 0,00	58 979	0
Elverket 2013	0	0	4	0	Bensin 0,82 Diesel 4,574 Etanol 0	7,33 44,69 0,00	44 113	0

Summa alla förvaltningar 2012	26	18	31	1	Bensin 8,854**** Diesel 63,185**** Etanol 2,33	79,15 617,32 15,15	892 754	351 593
-------------------------------	----	----	----	---	--	--------------------------	---------	---------

Organisation	Antal personbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal personbilar som är miljöbil (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) som är miljöbil	Årsförbrukning av drivmedel för personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (m ³)	Energiförbrukning personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (MWh)	Körda km med personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (km)	Körda km i tjänsten med anställdas privata bilar (km)
Summa alla förvaltningar 2013	30	22	30	1	Bensin 6,94**** Diesel 73,482**** Etanol 1,62	62,04 717,92 10,53	1 016 589	358 724

VEAB 2012	5	1	4	0	Bensin 0,35 Diesel 6,17 Etanol 0,3	3,13 60,28 1,95	75 990	10 989
VEAB 2013	5	1	4	0	Bensin 0,57 Diesel 8,26 Etanol 0,17	5,10 80,70 1,11	107 277	9 275

VSBo 2012	1	0	9	0	Bensin 5,2 Diesel 4,5 Etanol 0	46,49 43,97 0,00	55 013	13 973
VSBo 2013	1	0	9	0	Bensin 4,7 Diesel 4,1 Etanol 0	42,02 40,06 0,00	62 843	13 619

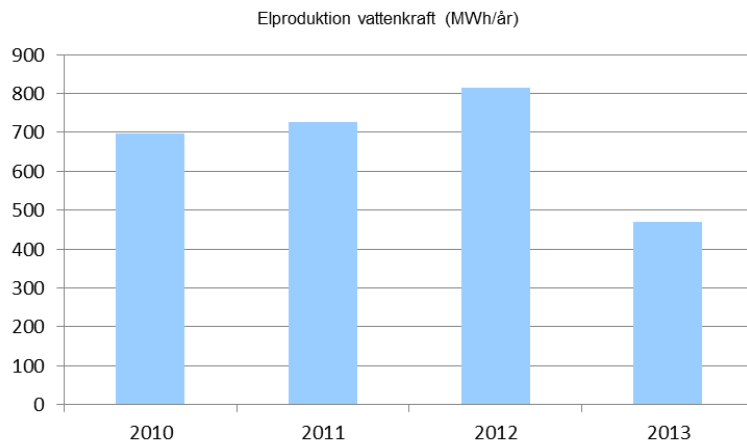
Totalsumma 2012	32	19	44	1	Bensin 14,404**** Diesel 73,855**** Etanol 2,66	128,77 721,56 17,29	1 023 757	376 555
Totalsumma 2013	36	23	43	1	Bensin 12,21**** Diesel 85,842**** Etanol 1,79	109,16 838,68 11,64	1 186 709	381 618

*Uppgiften är en beräkning för VO.

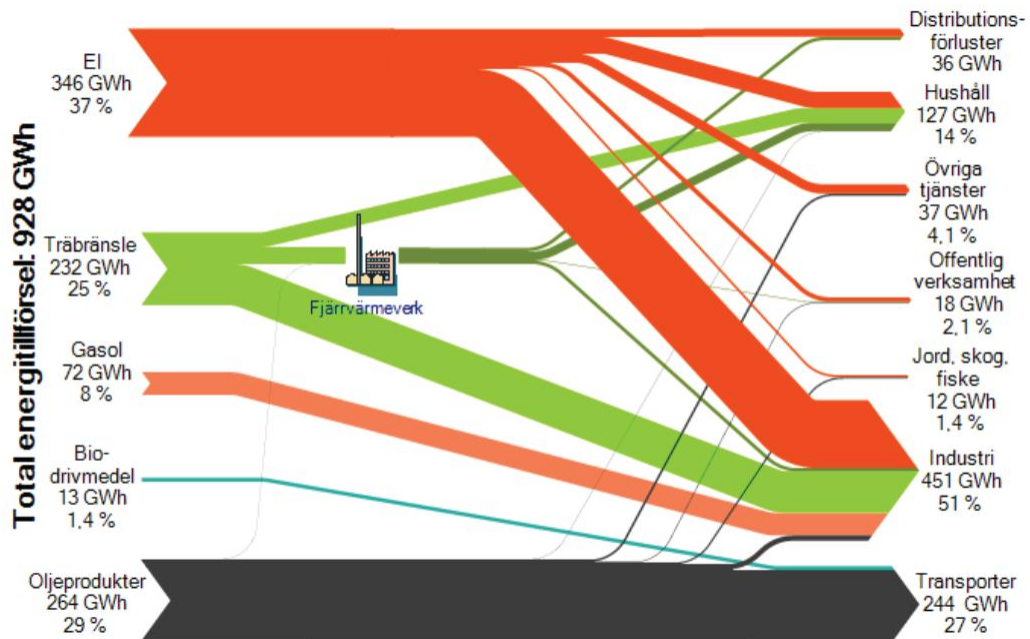
** Hemsjukvården ingår med 52 420 km.

*** Uppgiften är en beräkning.

****En deluppgift är beräknad.

Figur. Elproduktion från vattenkraft. Källa: VEAB

Tillförd och använd energi i Vaggeryds kommun som geografiskt område.

Källa: Klimatskyddsbyrån 2013-11-30. Energibalanser för Jönköpings län och kommuner

Åtgärder

1. Öka kunskapen om miljö och i synnerhet energi och klimat

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

P=Åtgärden är påbörjad.

Kompetensutvecklingsfrågorna diskuterades på ett seminarium den 30 november 2012 och slutsatserna därifrån är fortfarande aktuella. Några av slutsatserna var att all personal bör få samma grundläggande miljöutbildning och att det bör finnas ett gemensamt utbildningsmaterial. Därefter bör man fördjupa sig inom några områden så som:

- Styr- och reglerteknik för byggnader
- Miljöanpassa transporterna
- Resfria möten
- Sparsam körning

Framtagandet av ett gemensamt grundläggande utbildningsmaterial har inte hunnits med under året och inte heller något gemensamt seminarium för personalen.

Utbildningsmaterial till utbildningen Miljöanpassa transporterna har tagits fram och en testutbildning har genomförts (se information under åtgärd 2).

AME genomförde en miljövecka i april. I veckan ingick personalutbildning där personalen identifierade och prioriterade för verksamheten lämpliga miljöåtgärder.

Miljöstrategen har deltagit på hemtjänsten och hemsjukvårdens utbildningsdagar med information om miljöfrågor inklusive energi- och klimatstrategin.

2. Utbilda för att miljöanpassa transporterna

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

P=Åtgärden är påbörjad.

Ett utbildningsmaterial har tagits fram under året och en utbildning för att stämma av upplägg och utbildningsmaterial genomfördes i november 2013. Då deltog ett 15-tal personer och utbildningen fick bra betyg och respons. Tyvärr har genomförandet dragit ut på tiden men 2014 genomförs den.

Utbildningens steg 1 är på ca 5 timmar och kommer att genomföras med hjälp av extern utbildare. Verksamheterna har ansvar att välja ut de som ska gå.

Steg 2 i utbildningen innebär att varje chef tillsammans med personalen formulerar en handlingsplan för hur man i den egna verksamheten ska miljöanpassa sina transporter. Chef/arbetsledare ansvarar för steg 2 som sker på arbetsplatsträff. Den lokala verksamhetsförankringen är väsentlig för att beteendeförändringar och åtgärder ska genomföras.

3. Utbilda i sparsam körning

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Åtgärden är inte genomförd eftersom utbildningen Miljöanpassa transporterna ska genomföras först (se åtgärd 2). Sparsam körning planeras att genomföras hösten 2014.

4. Öka andelen miljöanpassade fordon

Ansvarar gör respektive förvaltning/bolag.

P=Åtgärden är påbörjad.

Miljöbilar

Av personbilsregistrerade fordon har andelen miljöbilar ökat från 44 % 2010 till 64 % 2013. Målsättningen för 2014 är 75 %. Många av icke-miljöbilarna är personbilar som vi äger och som är relativt gamla. Leasing- och hyrbilar är till stor del miljöbilar. Den nya miljöbilsdefinitionen från 2013 ställer ytterligare krav på snåla och effektiva fordon.

Bland de lätta lastbilarna finns bara en miljöbil av de totalt 43 fordonen och det är teknisk elbil.

Sammantaget för personbilsregistrerade fordon och lätta lastbilar är miljöbilsandelen 30 %.

Förnybara och alternativt drivna fordon

Andelen fossildrivna fordon har ökat de senaste åren och användningen av etanol minskat. 2013 används endast fyra etanolbilar och en elbil av totalt 79 fordon. Målsättningen är att i första hand använda förnybara/alternativa drivmedel, före fossila drivmedel.

För mer info om respektive förvaltning- och bolags innehav se tabellen på s 10-13.

5. Revidera reglemente och ägardirektiv

Respektive förvaltning/bolag har ansvar.

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Nya reglementen för nämnderna antogs av kommunfullmäktige i november 2013. I alla nämndernas reglementen anges bland annat att: "Nämnden ska i sin verksamhet ha ett aktivt och förebyggande miljöarbete som är integrerat i sin ordinarie verksamhet" och att "Antagna åtgärder ska genomföras, följas upp och redovisas". Av kommunstyrelsens reglemente framgår att man i sitt uppdrag att leda och samordna "ska ge förutsättningar för ett aktivt och förebyggande miljöarbete".

I VSBo:s ägardirektiv, som gäller 2012-2014, anges att "drift, underhåll och nyproduktion ska ske med hänsyn till miljöaspekter" och att "VSBo ska aktivt delta i kommunens energi- och klimatarbete".

Ägardirektivet för VEAB gick ut 2012 och något nytt har inte tagits fram.

6. Kommunicera miljötips till personalen

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Miljötips så som beskrivs i åtgärden har inte ställts samman och kommunicerats till personal och chefer. Med utgångspunkt i det nya miljöprogrammet samt med hjälp av ett nytt intranät kan åtgärden förhoppningsvis genomföras under hösten 2014.

Sedan sommaren 2013 finns en "knapp" på intranätet som heter Miljöarbete. Här finns material som beskriver miljöarbetets organisation, styrande dokument och även nyheter m m upplagda. Med det nya intranätet som kommer under 2014 kan innehållet göras mycket mer intressant.

7. Minska miljöpåverkan från varudistribution

Respektive förvaltning/bolag har ansvar för delmomentet om färre beställningar. Kommunledningskontoret ansvarar för övriga delmoment.

P=Åtgärden är påbörjad.

- a) Beställarna informeras kontinuerligt om att inte göra små beställningar. Information sker genom direktkontakt mellan beställarna och upphandlingsenheten. Om det ger resultat är svårt att veta.
- b) En diskussion om att minska miljöpåverkan genomförs löpande med nya (relevanta) leverantörer.
- c) Delåtgärden om att följa upp utvecklingen kring varudistributionscentraler och i synnerhet den som införts i Värnamo kommun är inte genomförd. Vaggeryds kommun har möjlighet att utnyttja optionen och ansluta sig till Värnamo kommuns varudistributionscentral. Ett förslag till åtgärd att utreda anslutning finns inskrivet i det nya miljöprogrammet som Åtgärd 8 ”Utreda möjlighet för anslutning till Värnamo kommuns varudistributionscentral”.

8. Att i hela BUNs verksamhet implementera dokumentet "Kommunens energi- och klimatstrategi – utifrån ett BUN-perspektiv"

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Alla förskolor och skolor arbetar med hållbar utveckling. Åtgärden innebär att i hela BUNs verksamhet implementerar dokumentet "Kommunens energi- och klimatstrategi - utifrån ett BUN-perspektiv". Förskolan/skolans ledningsgrupp har tagit fram fem delar som dels hänsyftar till undervisningen men också till den miljöpåverkan som verksamheten har. Förvaltningschefen har i dialog med ledningsgruppen beslutat (beslut 2012-05-09) om att:

1. Minska pappersanvändandet med 10% (Gäller från 13-01-01)
Redovisning: Buns kopiatorer, som är leasade av IT-enheten, har vid utgången av 2013 lästs av så att det ska finnas ett jämförelsevärde till 2014. Eftersom det inte går att få fram 2012 års förbrukning går det inte att säga något om utfallet för 2013.
2. Öka återanvändning och minska våra inköp av leksaker och förbrukningsmaterial med 5%.
Redovisning: Förskolorna minskade budgeten för leksaker och förbrukningsmaterial med minst 5% för budgetåret 2013, vilket medför att åtgärden är genomförd.
3. Alla skolor och förskolor ska ha Grön flagg.
Redovisning: 21 st kommunala enheter är certifierade 2013. Det har skett en ökning under året med fyra st, två har gått ur och sex st har kommit till. 78% av de kommunala enheterna är certifierade, 21 av 27 st. Totalt i kommunen är 25 enheter certifierade enligt Grön Flagg.
4. Fenix genomför en årlig utställning kring miljöfrågor. Lämpligt att besöka för våra övriga verksamheter.
Redovisning: Under hösten 2013 har en elev påbörjat ett miljöprojekt (om radioaktivitet kopplat till Fenix Japanutbyte). Projektet skall presenteras i miljöhörnan under våren 2014.
5. Genomföra lärarfortbildning i miljöfrågorna.
Redovisning: Genomfördes under höstterminen 2012.

9. Utreda utökning av den kommunala bilpoolen

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Ingen utredning om en utökad bilpool är genomförd eller påbörjad.

Det som hänt under året är att serviceenheten ökat från en till två bilar. Dessa är bokningsbara för personalen via Outlook. Bilarna är placerade vid Skillingehus.

10. Marknadsföra Energicentrum A6:s verksamhet

Ansvar: Kommunstyrelsen

G=Åtgärden är genomförd.

Under 2013 har Energicentrum A6 deltagit på plats i kommunen vid tre tillfällen:

- Earth Hour-dagen den 23 mars i Vaggeryd, med föreläsning och utställning
- Som föredragshållare vid temakväll den 12 november i Miljöhörnan på biblioteket i Vaggeryd.
- I april bjöd Energicentrum A6 in mindre företag, fastighetsägare, organisationer till en eftermiddag i Folkets Hus i Vaggeryd och med samma program för allmänheten på kvällen. Temat var energieffektivisering/driftoptimering och styrning.

De fem kommuner som samverkar om energi- och klimatrådgivningen (Vaggeryd, Jönköping, Sävsjö, Habo och Mullsjö) har förnyat sin utställningsplats på Energicentrum A6 och tagit fram nya infoblad. Den blev klart till energidagen den 7 oktober.

Arbetet fortsätter 2014 bland annat med att

- 24 februari genomförs energidag i utställningen på Energicentrum A6,
- de deltar på Earth Hour-dagen i Vaggeryd den 29 mars och
- samordnar besöksmål till Energisafarin den 18 maj.

11. Utreda införandet av en klimatkompensationsfond i kommunen

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Som ett första steg ska nämnder och styrelser pröva avsättning till egen klimatkompensationsfond inför budgetarbetet 2015. Grundprincipen är att medel tillförs fonden efter omfattningen av utförda transporter, 5 kr per mil eller motsvarande. Klimatkompensationsfonden kan därmed fungera som både ett miljöekonomiskt styrmedel och en stimulansåtgärd för att lyfta fram goda exempel som gör att körd sträcka minskar inom det egna verksamhetsområdet.

12. Marknadsföra miljöinformation på biblioteken

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Miljöhörnan, på Vaggeryds bibliotek, utrustad med böcker, informationsmaterial, TV-skärm och ipad invigdes vid den välbesökta Earth Hour-dagen den 23 mars.

I syfte att kommunicera miljö- och hållbarhetsfrågorna tydligt förändras innehållet i hörnan med jämna mellanrum. Fyra olika teman har marknadsförts under hösten. Först ut var temat om Natur, sedan följde Miljömärkning och ekologisk mat. Sen var det dags för tema Energi och strax före jul startade tema Sopor, källsortering och återanvändning. Miljöhörnan har dessutom bjudit in allmänheten till två temakvällar, en om odling med Vaggeryds Trädgårdsförening och en energikväll med Peter Lameksson från Energicentrum A6.

För att planera och få underlag till teman har biblioteket satt samman en referensgrupp bestående av miljösamordnaren inom kultur- och fritidsförvaltningen, kommunens miljöstrateg och en person som arbetar på Återvinningscentralen.

Syftet med hörnan är bl a att elever ska kunna hämta information i hörnan samt ställa ut material och arbeten. För att marknadsföra att miljöhörnan finns har möten genomförts med rektor på Fe-

nix och rektor inom grundskolan. 2014 ska också möte genomföras med förskolerepresentant. Att göra skolan delaktig i hörnan är ett arbete som kräver långsiktighet.

För 2014 kommer arbetet att fokusera på att genomföra temautställningar, Earth Hour-dagen och att etablera en miljöhörna på biblioteket i Skillingaryd.

13. Informera invånarna om miljöfrågor och särskilt energi och klimat

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

G=Åtgärden är genomförd.

Tidningen HÄR har informerat om Earth Hour-dagen den 23 mars.

Fyra nummer av tidningen +E har skickats till alla länets hushåll under året. Kostnaden är baserad på kommuninvånarantal och miljö- och byggnämnden finansierar Vaggeryds kommuns del i tidningen.

Annons om Miljöhörnan finns med på bokmärke som delas ut i biblioteken. Miljö- och byggnämnden finansierar annonsen och det fortsätter ett halvår till under 2014.

Earth Hourdagen den 23 mars genomfördes för andra gången, denna gång på Fenix och Vaggeryds bibliotek. Programmet för dagen var brett och varierat för både barn och vuxna och innehöll:

- Kock Carola Magnusson, energirådgivare Peter Lameksson och solentreprenör Bernth Nyberg som föreläste.
- Workshop med kreativ verkstad för barn med Maria Westerberg, känd från Barnkanalen.
- Utställning, invigning av Miljöhörnan, tipspromenader, ekofika och prisutdelning av skolornas energitävling m m.

Det var stor uppslutning från allmänheten och en mycket lyckad dag.

Förvaltningen arrangerade en vårvandring en söndag i april till Häradsösjön. Guidade gjorde Jens Mattsson från länsstyrelsen.

Energicentrum A6: Två energidagar genomfördes för allmänheten i utställningen på A6. Dessutom deltog de på Earth Hourdagen den 23 mars, anordnade energiföreläsningar i april för dels företag, fastighetsägare, dels allmänheten på kvällen. Energicentrum A6 deltog dessutom på energikväll i miljöhörnan i november.

Förvaltningen deltog i planering och genomförande av natur- och kulturdagen i Friluftsgårdsområdet i Vaggeryd i slutet av september. Informationsdagen var en del av tekniska kontorets LONA-projekt om naturvärden inom friluftsgårdsområdet.

14. Utveckla miljöarbetet inom vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet

Ansvar: Socialnämnden

P=Åtgärden är påbörjad.

Kvalitetsombuden som ska ha ett särskilt ansvar i kvalitets- och förbättringsarbetet och även vara drivande i miljöarbetet är på väg att etableras i verksamheterna. Vaktmästare involveras i miljöarbetet gällande källsortering och avfallshantering i verksamheterna.

15. Implementera ruttplaneringsverktyg inom hemtjänsten

Ansvar: Socialnämnden

E=Åtgärden är påbörjad.

Projektstarten blev försenad på grund av att länsstyrelsens projektledare varit sjukskriven men under hösten 2013 påbörjades länsprojektet ”effektivisering av hemtjänstresor”. Förväntningarna är att energiåtgången kommer att minska med 10%.

För att bidra till minskad energiåtgång och att körda sträckor minimeras har arbetet med insatsplanering påbörjats.

16. Köpa in elbil eller elmoped till tekniska förvaltningen

Ansvar: Tekniska utskottet

G=Åtgärden är genomförd 2012.

Målområde Frisk luft – mål och nyckeltal

Luftkvalitet – detaljerat mål nr 1

Målet är att miljökvalitetsnormerna ska klaras och att luftkvaliteten ska vara god. Kvaliteten ska kunna verifieras senast 2014 genom mätning, beräkning eller objektiv bedömning.

Samverkansområdet för luftkvalitetskontroll påbörjade sin verksamhet 2013 med modellering av utsläppen från trafik. 2014 sker mätningar i alla länets kommuner.

Åtgärder

17. Kontrollera luftkvaliteten

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

I februari 2013 startade länsamverkansområdet för luftkvalitetskontroll sin verksamhet och alla kommuner i länet deltar. Samverkansområdets verksamhet är en del av Jönköpings läns luftvårdsförbund och ett 3-årigt program har upprättats för 2013-2015. I alla kommuner ska beräkning av halter ske varje år och 2014 ska mätning genomföras. Jönköpings kommun mäter kontinuerligt.

2013 genomfördes beräkning av utsläppen från trafiken av partiklar, kvävedioxid och bensen för fem gaturum i Vaggeryds tätort. Utförare var SMHI. Endast för partiklar överskreds miljökvalitetsnormens nedre tröskel (dygnsmedelhalt). Det skedde i två avsnitt på Jönköpingsvägen, dels mellan Hokvägen och Storgatan, dels mellan Bondstorpsvägen och Götarpsvägen. För mer info se IVLs rapport med arkivnummer U4392.

18. Revidera riktlinjerna för småskalig fastbränsleledning

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Åtgärden är inte aktuell att genomföra.

Under 2013 har miljö- och byggförvaltningen jämfört nu gällande riktlinje med gällande lagstiftning. Förvaltningen har konstaterat att lagstiftning och riktlinjer överensstämmer. Således är det i dagsläget inte aktuellt att ändra riktlinjen, varvid åtgärden inte är aktuell att genomföra.

Den kommunala riktlinjen från 1996 fortsätter således att gälla.

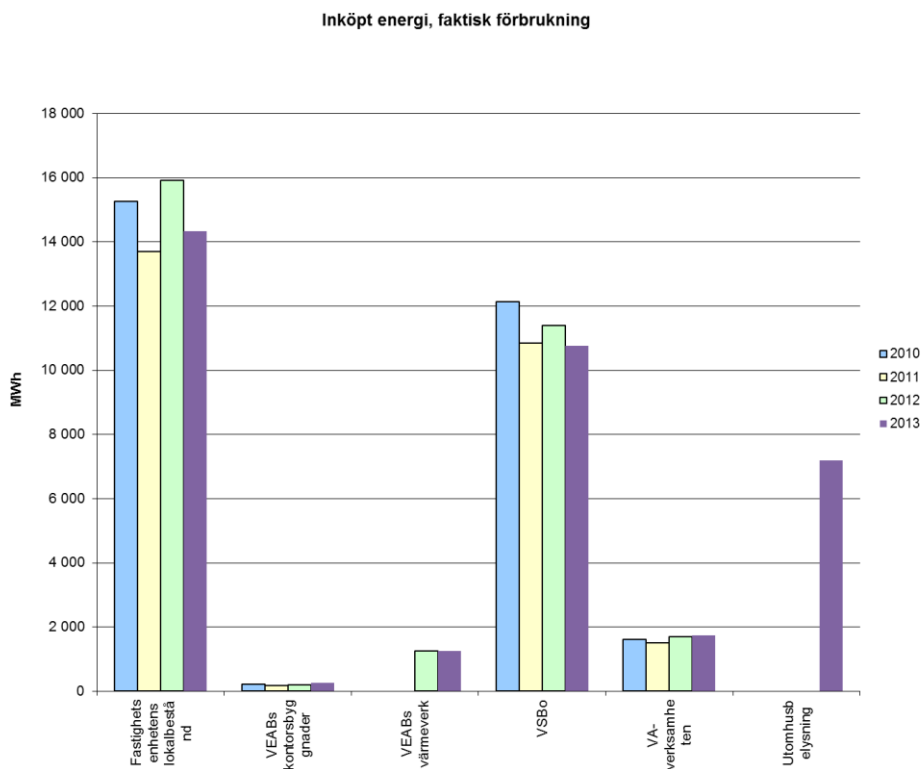
Målområde God bebyggd miljö – mål och nyckeltal

Energianvändning för byggnader – detaljerat mål nr 1

Målet för byggnader i den kommunala verksamheten inklusive de kommunala bolagen är att energianvändningen ska minska med 10 % mellan 2010 och 2014. Detta motsvarar 2 761 MWh från basåret 2010. Till och med 2013 är minskningen 8 %. För VA-verksamheten och utomhusbelysningen finns inga specifika mål.

Inköpt energi, faktisk förbrukning (MWh)	2010	2011	2012	2013
Fastighetsenhetens lokalbestånd	15 256	13 696	15 927	14 341
VEAB	215	183	190	266
VSBo	12 141	10 853	11 396	10 770
VA-verksamheten	1 608	1 511	1 699	1 737
Utomhusbelysning	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	7 200*
Summa	27 612	25 002	27 513	34 314

*Uppgiften är ungefärlig.

Figur. Inköpt energi. Källa: Fastighetsenheten, VEAB, VSBo och tekniska kontoret.

Byggnader – redovisning av 2012 och 2013

Fastighetsenhetens lokalbestånd

Organisation	Area lokaler och bostäder (kvm A-temp)	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) klimatcorr.	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) faktiska värden	Bränslemix avseende köpt fjärrvärme	Förnybar köpt el (kWh)	Total energikostnad för värme och el (kr)
Kommunala förvaltningar 2012	105 001 m ² A-temp	Fjärrvärme: 8 783 017	Fjärrvärme: 9 299 936 Olja: 57 120 Biobränsle: 759 648 El: 5 809 814 Σ 15 926 518	Biobränsle: 98,76 % Olja: 1,24 %	Nordisk elmix** 22,7% förnybart: 1 318 828	Värme: fjärrvärme 4 984 182 olja 56 082 biobränsle 255 593 El: 5 767 686 Σ 11 063 543
Kommunala förvaltningar 2013	105 001 m ² A-temp	Fjärrvärme: 8 453 516	Fjärrvärme: 8 185 392 Olja: 70 750 Biobränsle: 486 019 El: 5 610 748 Σ 14 340 792	Biobränsle: 98,77 % Olja: 1,23 %	Nordisk elmix*** 28,4% förnybart 1 593 452	Värme: fjärrvärme 5 961 354 olja 68 925 biobränsle 262 406 El: 4 876 623 Σ 11 169 308

VEAB*

Organisation	Area lokaler och bostäder (kvm A-temp)	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) klimatcorr.	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) faktiska värden	Bränslemix avseende köpt fjärrvärme	Förnybar köpt el (kWh)	Total energikostnad för värme och el (kr)
VEAB 2012	1 224 m ² A-temp	Fjärrvärme: 103 383	Fjärrvärme: 100 284 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 90 612 Σ 190 896	Biobränsle: 98,76 % Olja: 1,24 %	90 612	Värme: fjärrvärme uppg. ej redovisad olja 0 biobränsle 0 El: uppg. ej redovisad Σ uppg. ej redovisad
VEAB 2013	3 148 m ² A-temp	Fjärrvärme: 158 012	Fjärrvärme: 158 692 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 114 134 Σ 265 826	Biobränsle: 98,77 % Olja: 1,23 %	114 134	Värme: fjärrvärme uppg. ej redovisad olja 0 biobränsle 0 El: uppg. ej redovisad Σ uppg. ej redovisad

VSBo

Organisation	Area lokaler och bostäder (kvm A-temp)	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) klimatkor.	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) faktiska värden	Bränslemix avseende köpt fjärrvärme	Förnybar köpt el (kWh)	Total energikostnad för värme och el (kr)
VSBo 2012	85 402 m ² A-temp	Fjärrvärme: 9 905 000	Fjärrvärme: 9 777 000 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 1 619 473 Σ 11 396 473	Biobränsle: 98,76 % Olja: 1,24 %	Nordisk elmix ** 22,7% förnybart: 367 620	Värme: fjärrvärme 7 148 668 olja 0 biobränsle 0 El: 2 602 821 Σ 9 751 489
VSBo 2013	84 867 m ² A-temp	Fjärrvärme: 9 331 000	Fjärrvärme: 9 213 000 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 1 557 411 Σ 10 770 411	Biobränsle: 98,77 % Olja: 1,23 %	Nordisk elmix *** 28,4% förnybart 442 305	Värme: fjärrvärme 7 040 132 olja 0 biobränsle 0 El: 2 470 688 Σ 9 510 820

* VEABs producerande enheter ingår ej.

** Nordisk elmix för 2011.

*** Nordisk elmix 2012.

A-temp-yta för VEABs nya hus är 1 924 kvm.

Vatten- och avloppsverksamheten

Energiförbrukning (kWh)

Verksamhet	2010	2011	2012	2013
Reningsverken (4 st)	925 150	830 103	851 503	879 641
Vattenverken (8 st)	280 152	313 273	478 044	465 373
Pumpstationer (20 st)	367 523	339 228	334 047	358 373
Tryckstegringsstation (1 st)	34 702	28 555	35 835	33 360
<i>Summa</i>	<i>1 607 527</i>	<i>1 511 159</i>	<i>1 699 429</i>	<i>1 707 846</i>

Elförbrukning i gatubelysning och gårdsbelysning

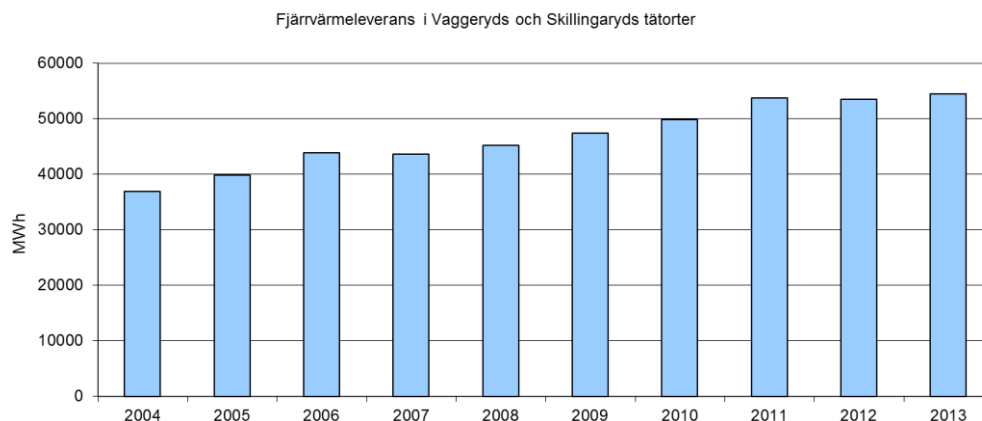
2013: Ca 2 960 000 kWh.

Uppgiften är beräknad årsförbrukning.

Källa: Tekniska kontoret

Movalla och Vaggeryds IP

	Fjärrvärmeförbrukning (kWh/år) klimat-korrigerat	Fjärrvärmeförbrukning (kWh/år) faktisk förbrukning	Elförbrukning (kWh/år)	Total energiförbrukning (kWh/år)	Total energikostnad för värme och el (kr)
Movalla 2012	61 998	63 907	443 206	507 133	Värme 63 232 El 475 843 Σ 539 075
Movalla 2013	Uppg saknas	74 553	479 306	553 859	Värme 65 911 El 522 062 Σ 587 973
Vaggeryds IP 2012	66 123	68 159	525 389	593 548	Värme 62 875 El 597 422 Σ 660 297
Vaggeryds IP 2013	Uppg saknas	68 000	537 867	597 304	Värme 61 744 El 627 516 Σ 671 898

Normalårskorrigerade värden. Källa: VEAB

Åtgärder

19. Utveckla upphandlingen

Fördelning av ansvar, se energi- och klimatstrategin.

P=Åtgärden är påbörjad.

Upphandlingsenheten och förvaltningarna:

I åtgärden ingår några olika delar som syftar till att utveckla upphandlingsarbetet.

1. I samband med att en ny upphandling påbörjas, informerar upphandlingsenheten beställaren om de miljökrav som Miljöstyrningsrådet har arbetat fram.
2. En lista med de prioriterade upphandlingarna för 2014 är upprättad. Dessa är: däck, resetjänster, leksaker, pyssel- & hobby-material samt förskole- och skolmöbler, kylbil för mattransporter.
3. Den förhållandevis nya rutinen från 201 om att avancerad kravnivå ska användas för varor och tjänster med energikoppling tillämpas. Samverkan mellan upphandlingsenheten, miljöstrategen och verksamheten ska utvecklas genom ett startmöte där det diskuteras vilka miljökrav som är lämpliga att ställa vid aktuell upphandling.
4. Genomförda kommunövergripande upphandlingar för 2013 där miljökrav ställdes är: kontors- och skolmaterial, hyrbilar, vitvaror inkl. tvättmaskiner och torktumlare.
5. Någon återrapportering till verksamheterna angående köptrohet till avtal är inte gjord. Hög arbetsbelastning gör att det är svårt att hinna med att utveckla rapporteringsdelen.

Genomförda upphandlingar med miljökrav 2013:

- kontors- och skolmaterial

I kontors- och skolmaterialsupphandlingen har allt papper (kopierings- och färgat papper) och alla häften och provskrivningsblad, som är med på avtalet, någon miljömärkning såsom Svanen, EU-blomman eller FSC*. 83% av skrivarförbrukningen (toner) är märkta med Svanen och 65% av almanackor är märkta med FSC.

- hyrbilar

I hyrbilsupphandlingen ställdes krav på miljöbilar enligt miljöbilsdefinitionen från 1 januari 2013. Bilar för långtidshyra skulle uppfylla krav vid avtalsstart och övriga bilar d.v.s. bilar för korttidshyra skulle uppfylla krav 1 år efter avtalsstart (juli 2014). Genom ett stickprov visades sig att leverantör levererar miljöbilar redan nu (december 2013).

* FSC - Forest Stewardship Council som är en oberoende, internationell medlemsorganisation som verkar för ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar, genom sitt certifieringssystem FSC.

- vitvaror inkl. tvättmaskiner och torktumlare

För vitvaror inkl. tvättmaskiner m.m. har miljöstyrningsrådets avancerade kravnivå använts.

Prioriterade upphandlingar för 2014 är:

- däck
- resetjänster
- leksaker
- pyssel- & hobbymaterial samt
- förskole- och skolmöbler
- kylbil för mattransporter

20. Utveckla och använda beställningssystemet för upphandlade varor och tjänster

Fördelning av ansvar, se energi- och klimatstrategin.

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Det nya systemet underlättar verkligen för verksamheterna att följa miljöriktlinjerna. I dagsläget visas miljömärkningar för leverantörer av kontors- och skolmaterial, lärarkalendrar, städmaterial samt livsmedel.

1. Under året har 3 nya leverantörer lagts in i beställningssystemet:
 - Frukt & Grönt – äggleverantör
 - Stora Enso – pellets samt
 - Slöjd-Detaljer – leverantör av trä-och metallslöjd.
2. Produkter med miljömärkningar framgår av systemet, däremot klarar inte alla leverantörer att inkludera miljömärkningar i sina prislistor. I dagsläget visas miljömärkningar för leverantörer av kontors- och skolmaterial, lärarkalendrar, städmaterial samt livsmedel.
3. Utbildning av nya användare genomförs kontinuerligt under hela året, allt eftersom behovet uppstår.
4. Verksamheterna har kommit igång med att använda systemet. Oftast finns mer än en beställare per enhet.
5. Någon återrapportering till verksamheterna är inte gjord. Hög arbetsbelastning gör att det är svårt att hinna med och utveckla rapporteringsdelen.

21. Genomföra IT-åtgärder som minskar energi- och resursförbrukningen

Kommunledningskontoret har huvudansvar i de kommunala förvaltningarna och för VSBo.

VEAB ansvarar för sin verksamhet.

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Tunna klienter

Under 2013 har ytterligare ett antal tunna terminaler ersatt gamla datorer, totala antalet är uppe i knappt 100 st. Ökningen är från 75 st 2012 till 100 st. Dessa 100 tunna terminaler betjänar ca 450 användare. Trenden nu är utplanande vad gäller fler tunna terminaler och vi kommer nog att stanna på ca 100-talet. Den tunna klienten drar en bråkdel av energimängden jämför med en vanlig dator.

Ny teknik – plattor – annan tunn teknik – börjar slå igenom och it-enhetens arbete blir att hitta lämplig lösning för användning om ett par år.

Kopiatorer

Antalet miljöcertifierade multifunktionskopiatorer ute i verksamheten är nu uppe i ca 45 st.

Även där märks en utplaning nu då de flesta enheter som har haft egna skrivare nu har bytt till

det centrala konceptet. IT-enheten kommer att titta på ny programvara för att ytterligare kunna styra hanteringen av utskrifter och kopior.

Serverhall

Ytterligare några fysiska servers har rangerats ut och dessa samt några nya system har placerats i befintliga virtuella servrar. Under året påbörjades arbetet med att städa upp och systematisera i serverhallen vilket ger en bättre miljö och lägre kylbehov.

Läsplattor

Allt fler (snart alla) av kommunens nämnder har införskaffat läsplattor för att på ett mer rationellt sätt distribuera handlingar med mera inför möten. Under 2014 kommer med all sannolikhet kvarvarande nämnder att utrustas. Viktigt att säkerställa användningen av plattorna när de väl införskaffats så att de inte blir ett bidrag i slit och släng.

Transporter

Under 2013 har IT-enheten tittat på sina egna transporter, mestadels persontransporter via bil när tekniker åker runt till skolorna för serviceärenden. Målet är att styra upp hanteringen och minska antalet resor men till viss del styrs vi av verksamheterna så det är inte enkelt att minska körsträckan.

VEAB har inte redovisat något.

22. Planera bebyggelsestrukturen så att transportbehovet minimeras och så att resande med kollektivtrafik, gång och cykel främjas

Ansvar: Kommunstyrelsen

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Kommunen ska konsekvent planera bebyggelsen så att transportbehovet minimeras och så att resande med kollektivtrafik, gång och cykling främjas. En eventuell elektrifiering av järnvägen kan främja att ännu fler väljer att åka kollektivt och därmed en ökad efterfråga att bo på bra gång- och cykelavstånd till orternas stationer.

Det kan till exempel göras genom förtätning eller byggnation i stationsnära lägen och i lägen med goda förutsättningar för kollektivtrafik eller där det finns möjligheter att skapa service och arbetsplatser. Målet är att hålla samman och inte sprida ut. Åtgärden omfattar både översiktlig planering och detaljplanering.

Förtätning i den lilla kommunen handlar inte bara om att hitta markområden för bostäder nära centrumen, det handlar även om att se till att redan etablerade bostadsområden i utkanten knyts närmare centrum genom att förbättra möjligheterna att ta sig till och från handel och service, utan bil.

Översiktsplanen 2012 föreslår ett antal olika förtätningstomter inom tätorterna. I Skillingaryd kan nämnas Kaffegatan och Fåglabäcks nya bostadsområde som man med hjälp av gång- och cykelvägen under järnvägen knöt närmare service och centrum. I Vaggeryd kan nämnas ambitionen att bygga en gång- och cykelbro över Hjortsjön som kan knyta samman bostadsområdet vid Hjortsjöns västra strand med tätortsnära service. 2013 har markplaneringen för byggnation på Kvarnen-området i Vaggeryd påbörjats och arbetet med en ny detaljplan i intilliggande område har påbörjats. Andra aktuella områden som stödjer förtätning är kvarteret Oden och Tor.

Antagna och genomförda eller delvis genomförda detaljplaner är Fåglabäcksområdet och Kaffegatan i Skillingaryd samt Mjölaren (Kvarnen) i Vaggeryd. Pågående detaljplaner är Kvarndammen, Oden, tillägg för bostäder på Södra Park samt Tor.

Under 2014 väntas ett antal nya beslut om uppdrag om detaljplaner tas i Vaggeryd, alla i tätortsnära sk förtättningsområden. Exempel på detta är Jonstorpsudden i Vaggeryd.

23. Ta fram ett planeringsunderlag om vardagens resor i kommunen

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är ej påbörjad.

24. Verka för att Trafikverket elektrifierar bansträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Kommunen deltar i arbetsgrupp och styrgrupp för åtgärdsvalsstudie för mötesspår, fjärrblockering, höjd hastighet och elektrifiering av Y:et alt. I:et, som är ny alternativ sträcka, Byarum-Tenhult. Slutrapport ska vara klar november-december 2014.

25. Verka för en utveckling av kollektivtrafiken

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Kommunstyrelsen beslutade hösten 2013 om att införa fyra nya bussturer kvällstid för ökad tillgänglighet till utbudet i Jönköping. I detta svarade JLT med att ytterligare förbättra kollektivtrafiken med fler helgturer.

I kommande investeringar för Y:et ligger mötesspår, fjärrblockering och höjd hastighet Värnamo-Vaggeryd i plan 2015-2016 och det möjliggör fler tågturer på banan, vilket är viktigt för att få regionförstoringseffekter och reell kapacitetsökning.

26. Verka för ökad andel vindkraft med lokalt ägande

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Inga konkreta diskussioner om lokalt ägande har förts med projektägarna till planerade vindkraftsanläggningar under 2013. Även Vaggeryds Energi har under året lagt sina initiala vindkraftsplaner på hyllan.

27. Fortsätta med energieffektiviseringsåtgärder i de kommunala fastigheterna

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Under 2013 har energikartläggning genomförts i ett 20-tal av de 52 lokaler som ingår i kartläggningsarbetet. Varje lokal beskrivs med förbrukning och förslag på lämpliga energiåtgärder samt bedömningen av investeringskalkylen. Med detta som underlag sker sedan prioritering, planering och genomförande. Återstående lokaler kommer att kartläggas under första halvåret 2014.

28. Utveckla driftoptimeringen ytterligare för de kommunala fastigheterna

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Månadsmötena med entreprenörerna genomförs enligt plan och vid dessa möten följs förbrukningen upp. Inga särskilda förändringar och insatser är gjorda under 2013 i syfte att utveckla driftoptimeringen.

Med utgångspunkt i de energikartläggningar som är gjorda under 2013 och resterande som görs under 2014, kommer fokus i arbetet att förskjutas mot att utveckla driftoptimeringen.

29. Byta ut de luftbehandlingssystem på Hjortsjöskolan, som saknar värmeåtervinning

Ansvar: Kommunstyrelsen

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Nya luftbehandlingsaggregat har ersatt tidigare luftbehandlingssystem som saknade värmeåtervinning. Ett nytt fläktrum har också byggts i anslutning till matsal och tekniklokal.

LA1 betjänar Matsal och Tekniskal

LA2 betjänar Kök

LA3 betjänar Bildundervisningslokaler

De tre aggregatens installationer har blivit klara i januari 2014. Anläggningarna ska justeras in, protokoll ska upprättas, personal ska utbildas m m samt att de ska besiktigas.

Gymnastikhall/skolsköterska/kontor kommer att genomföras 2014. För trä och syslörd är oklart vad lokalen skall användas till framöver och därför prioriteras inte åtgärden just nu.

30. Byta ut de luftbehandlingssystem på Fågelforsskolan, som saknar värmeåtervinning

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

1914 års skola åtgärdades 2012. Ingen delåtgärd är genomförd 2013. Hemkunskapssalen planeras att åtgärdas 2014-2015. För A-husets södra del är det oklart exakt vilken verksamhet som lokalerna ska användas för och därför har inte projekteringen påbörjats.

31. Byta ut luftbehandlingssystemet i Hoks Sporthall som saknar värmeåtervinning

Ansvar: Kommunstyrelsen

G=Åtgärden är genomförd.

Luftbehandlingssystemet i Hoks Sporthall har bytts ut, klart hösten 2013.

32. Ersätta befintligt uppvärmningssystem som är direkt-el i Nyckelpigans förskola i Vaggeryd med ett varmvattensystem anslutet till fjärrvärmenätet

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärden är genomförd 2012.

33. Inventera belysningsbeståndet i de kommunala fastigheterna

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Inventering av belysningsbeståndet i kommunens fastigheter har påbörjats 2013. Vaggeryds sporthall har gått igenom och åtgärder genomförts, se nedan. Övriga lokaler återstår att inventera.

Vaggeryds sporthall

I december 2013 genomfördes ett byte av alla belysningsarmaturer i Vaggeryds sporthall. Elbyrå i Vaggeryd har under hösten projekterat och ljusberäknat och bytet genomfördes under skolans jul- och nyårsledighet.

Innan bytet var det 82 st armaturer som vardera innehöll 3 st 58 W lysrör. Sammanlagt, inklusive värmeförluster, hade vi då en installerad belysningseffekt på ca 18 kW.

Eftersom de nya armaturerna har bättre tekniska lösningar behövdes det enbart 48 st armaturer som vardera innehåller 3 st 80 W lysrör. Den installerade effekten idag är endast ca 12,5 kW inklusive värmeförluster.

Utöver denna minskning av effekt har det gjorts ytterligare besparingar. Armaturerna har en dimmerfunktion som vi har utnyttjat. Under "normaltid/skoltid" då belysningen är tänd är det enbart 60 % och vid "match" är det 85 % av maxbelysning. Detta innebär att under den större delen av tiden då belysningen är tänd sparar vi ytterligare ca 40 %.

Vi har alltså gått från 18 kW till 12,5 kW minus ytterligare 40 % som ger ytterligare ca 4,5 kW lägre effekt under "normaltid/skoltid" vilket ger att det i praktiken endast används ca 8 kW för att under skoltid belysa sporthallsutrymmet.

Dessa 8 kW ska alltså jämföras med tidigare 18 kW installerad belysningseffekt. Samtidigt som belysningskvaliteten har förbättrats med ca 20-25 %. Idag är det vid skoltid ca 450 lux på mittpunkten och vid match möjlighet till ca 650 lux.

Styrning av belysningen via rörelsevakt har delats på respektive planhalva. Detta medför att om idrottslektioner och andra utövare enbart är på ena planhalvan släcks den andra planhalvan. Detta ger också en besparing men är svår att räkna fram.

En ytterligare stor fördel med dimmerfunktionen är att lysrörens livslängd förlängs. Vi behöver inte byta lysrören lika ofta som tidigare vilket också är en besparing för miljön. En förlängd brinntid upp emot 20-25 % är inte ovanligt.

Energimätare har installerats tillsammans med drifttidsmätare vilket gör att vi efter 2-3 månader kan se ett säkert resultat av fastighetsenhetens energibesparande investering.

34. Ställa miljökrav vid nybyggnation och markförsäljning

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Miljöstrategen och fastighetschefen har under 2011-2012 deltagit i ett läns-gemensamt projekt om miljökrav vid nybyggnation i egen kommunal regi och vid markanvisningar. Projektet mynnade ut i att certifieringssystemet Miljöbyggnad förordas.

Några kriterier för Vaggeryds kommuns egen byggnation har inte lagts fast. Ej heller för markförsäljningen.

35. Utveckla miljöperspektiven i samband med exploateringsförfrågningar och i detaljplanarbetet

Ansvar: Kommunstyrelsen

G=Åtgärden är genomförd.

Ambitionen under året var att skapa en plattform för ett ökat samarbete och förbättrad kommunikation mellan kommunens enheter, förvaltningar och bolag som vanligtvis är inblandade vid en exploatering. I maj hölls första beredande mötet inför inplanerat sammanträde i plankommitén (pk). Syftet med pk-beredningen är att minimera risken för att problem uppstår som kräver dyra kompromisslösningar samt att i ett så tidigt skede som möjligt uppmärksamma miljöperspektiven i varje enskilt exploateringsprojekt. Från och med mötet i november bereddes miljöstrategen en ordinarie plats i beredningen.

36. Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movalla och Vaggeryds IP

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Någon energikartläggning är ännu inte gjord. Planen är att genomföra den 2014.

37. Utredda möjligheten att producera förnyelsebar energi

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

E=Åtgärden är ej påbörjad.

38. Genomföra tillsyn av energideklarationer

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Åtgärden är inte aktuell att genomföra.

Boverket tog över tillsynen fr o m 1 juli 2012. Det innebär att kommunen inte längre har något ansvar att följa upp och utöva tillsyn över energideklarationerna.

39. Lämna energiinformation i bygglovsprocessen

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

G=Åtgärden är genomförd 2012.

40. Upprätta cykelplan med förslag på utbyggnad och genomföra åtgärder

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

Tekniska kontoret har inventerat befintligt cykelvägnät och dokumenterat angelägna åtgärder i en gc-plan. Tekniska utskottet antog den 22 maj 2013 (§ 39) planen som innehåller prioriteringsordning av objekt, för respektive ort. Planen i sin helhet finns på hemsidan.

Exempel på objekt som har prioriteringsordning 1 är:

- GC-väg Förborgsvägen samt del av Torsbovägen (Vaggeryd)
- GC-väg till Tofteryd (Skillingaryd)
- GC-väg mellan Hok och Svenarum
- Förlängning GC-väg från Åängsvägen till IP (Klevshult)
- GC-väg utmed lv 651, mellan Unnarydsvägen och Sörängsliden (Bondstorp)

Åtgärder genomförs i den takt som medel tilldelas via investeringsbudgeten och via medel som söks externt hos Trafikverket. Det kan också bli aktuellt att genomföra gc-åtgärder i samband med t.ex. fjärrvärmeschaktning eller VA-schakt.

Under 2013 är 100 meter gångväg utmed Ekegatan i Vaggeryd anlagd. I Skillingaryd är 220 meter ny GC-väg anlagd utmed Terminalvägen.

41. Undersöka samverkan om omhändertagande av matavfall och framställning av biogas

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

I den hushållsavfallsentreprenad som börjar gälla vid årsskiftet 2013/2014 ingår en option på att utsortering av organiskt matavfall kan komma att införas under avtalsperioden (2014-2020). Utsortering av matavfall och fastighetsnära insamling följs bl a med avseende på vad som händer nationellt kring styrmedel och initiativ/samverkan regionalt.

En utredning med SWECO som konsult, angående samarbete mellan GGVV-kommunerna, Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner pågår och den fortsätter in på 2014.

Ett informellt samarbete finns med VESU (Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge), numera Avfall Småland där erfarenhet och tjänster utbyts.

42. Införskaffa rörelsesensorer/närvarogivare i ett flertal av tekniska förvaltningens lokaler

Ansvar: Tekniska utskottet
P=Åtgärden är påbörjad.

Under 2013 har inget utrymme i Tekniska förvaltningens lokaler utrustats med rörelsesensor. 2012 gjordes åtgärder.

43. Genomföra åtgärder på avloppsnätet för att begränsa inläckaget på spillvattenledningarna

Ansvar: Tekniska utskottet
E=Åtgärden är ej påbörjad.

Behovet att förnya det kommunala spillvattennätet är stort, allt ifrån åtgärder i avloppsvattennätet som måste ske nu på ett planerat sätt, till de åtgärder som behöver ske inom de kommande 50 åren. Det behöver finnas saneringsplaner kopplade till investeringsplaner för att få en god effekt. Saneringsplanerna ska bygga på inventering och statusbedömning av näten. I saneringsplanerna ska en prioritering av samtliga ledningars status göras.

Arbetet med inventering och prioritering i en saneringsplan kommer att ingå i det VA-planearbete som startade i Vaggeryds kommun hösten 2013. VA-planearbetet kommer att bedrivs som ett samverkansprojekt mellan teknisk verksamhet, miljöverksamhet och fysisk planering. I VA-planearbetet kommer även framtidsplanerna för avlopp att ingå.

Inga åtgärder har gjorts under 2013 för att begränsa inläckaget i dag- eller spillvattennätet.

44. Köpa in energieffektiva VA-maskiner

Ansvar: Tekniska utskottet
P=Åtgärden är påbörjad.

Energieffektivisering pågår ständigt och är aktuell i ny teknik och vid upphandlingar samt åtgärder i lokalerna. Specifika åtgärder kan genomföras inom Gatu- och parkavdelning, Va-enheten samt inom Renhållningsverksamheten.

Åtgärder som kan bli aktuella är:

- va-maskiner som t ex pumpar, rensgaller, ventilation
- åtgärder i förrådet som bl a byte av portar, översyn av ventilation och inomhustemperatur.

Åtgärder som är utförda under 2013:

- I Hagafors avloppsreningsverk har en ny inloppspump installerats. Nya pumpar drar i regel mindre energi.
- Almesäng pumpstation har ny ventilation, vilket också ger en bättre arbetsmiljö.

45. Utveckla reningsprocessen för avloppsvatten

Ansvar: Tekniska utskottet
P=Åtgärden är påbörjad.

Reningsprocessen vid avloppsreningsverken utvecklas kontinuerligt och fortlöpande. Förbättringar görs när det påpekats av personal eller extern besiktningsman.

Reningsprocessen i Skillingaryd ligger i framkant av modern teknik med Bio-P och sidostromshydrolys. Processen drivs med precision och kontrolleras detaljerat med nya kontroll- och

checklistor (nya uppställningar togs fram 2013) Egenkontrollen är noggrann och lämnar inget åt slumpen.

Åtgärder som är utförda under 2013:

- Dockningsbara datorer har börjat användas vilket underlättar drift och ger en bättre översikt för driftpersonal.
- En stenficka har installerats på reningsverket i Skillingaryd för att samla upp sten och grus innan processen. Genom att samla upp stenar och dylikt så slits inte efterkommande processdelar, såsom pumpar och galler.
- På Skillingaryds avloppsreningsverk har luftspjut installerats i sedimenteringen för att motverka igensättningar.

46. Upprätta en handlingsplan för det gamla reningsverket i Vaggeryd

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

Redovisningen av åtgärden i Miljöredovisning 2012 är inte längre aktuell, då nya uppgifter visar att inloppsledningen inte läcker (planen var att bl a riva reningsverket). Inloppsledningen till pumpstationen/gamla reningsverket Vaggeryd misstänktes läcka och har undersökts 2013 av utomstående expertis, med hjälp av flödesmätningar. Utredningen visade på ett fel i förra utredningen, vilket leder till slutsatsen att inloppsledningen trots allt inte läcker.

Beslutet i tekniska utskottet, bland annat om att, riva reningsverket är inte längre aktuell, att genomföra i närtid. I VA-planarbetet kommer volymerna som ska passera det gamla reningsverket i Vaggeryd att klargöras och i vilken prioriteringsordning som åtgärden för reningsverket hamnar på.

En fördel med VA-planarbetet är att en prioritering kommer att föreslås utifrån ett större perspektiv. Det som är mest angeläget ska göras först.

I och med att VA-planarbetet äntligen är påbörjat kategoriseras åtgärden som påbörjad.

47. Upprätta en energieffektiviseringsplan för VSBos fastigheter

Ansvar: VSBo

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Under senare delen av 2012 gjordes tillsammans med konsult arbetet med att ta fram en energieffektiviseringsplan över samtliga fastigheter. Rapporten blev klar i början av 2013. I rapporten har man listat lämpliga energieffektiviseringsåtgärder för samtliga fastigheter. I det fortsatta arbetet används rapporten som underlag för prioritering av åtgärder till underhållsplanen.

I rapporten framkommer att bland annat kvarteren Staren, Rönnbäret och Saturnus har en hög energiförbrukning per ytenhet och därför prioriteras insatser som driftoptimering i dessa kvarter. Målsättningen med driftoptimeringen är att med enkla medel säkra komforten i fastigheten samtidigt som energiförbrukningen effektiviseras. Arbetet med driftoptimering av dessa områden påbörjades i januari 2014 och man startade i kvarteret Rönnbäret. Målsättningen är att även kvarteren Saturnus och Staren ska gås igenom under 2014.

I åtgärden ingår också att förnya energieffektiviseringsplanen med lämpliga intervall. I nuläget finns ingen plan för hur man ska förnya energieffektiviseringsplanen med lämpliga intervall.

Arbetet med energieffektiviseringsåtgärder fortsätter enligt åtgärd 79 i förslaget till miljöprogram.

48. Byta fönster i kvarteret Rönnbäret och kvarteret Staren i VSBo:s fastigheter

Ansvar: VSBo

G=Åtgärden är genomförd.

VSBo har i sitt fastighetsbestånd ett behov av att byta ut gamla luftade fönster mot energiglas som har bättre U-värde. Detta minskar energiförbrukningen och ger också hyresgästerna ett bättre inomhusklimat. 2011-2012 utfördes fönsterbyten i kvarteret Rönnbäret (52 lägenheter) och under 2012 i två fastigheter i kvarteret Staren (64 lägenheter). I de resterande två fastigheterna i kvarteret Staren (26 lägenheter) slutfördes fönsterbytet i maj 2013.

Planerade fönsterbyten är kvarteret Saturnus 2014-2015 (60 lägenheter) och kvarteret Smedjan 2015-2016 (46 lägenheter).

49. Förtäta fjärrvärmenätet

Ansvar: VEAB

P=Åtgärden är påbörjad.

Cirka 10 st nya villor har anslutits under 2013 bl a Kaffegatan i Skillingaryd. När det gäller verksamhetslokaler är det Vaggeryds Energi AB:s nya lokaler på Hermesvägen i Vaggeryd som anslutits.

2012 anslöts 10 nya kunder och 2011 16 st.

50. Bygga ut fjärrvärmenätet

Ansvar: VEAB

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

I Vaggeryd har förbindelseledning byggts ut längs med Ödestuguvägen i Vaggeryd och i Skillingaryd har utbyggnad skett till två industrifastigheter i den södra delen av Fabriksgatan.

51. Tydliggöra fjärrvärmeplaneringens utbyggnads- och utredningsområden

Ansvar: VEAB

E=Åtgärden är ej påbörjad.

Utbyggnads-, utrednings- och förtätningsområden har inte beskrivits för kommunstyrelsen/kommunledningskontoret. Ingen rapport har lämnats över. Vid budgetberedningens framtids- och ramdiskussioner i april 2014 är ett lämpligt tillfälle att tydliggöra planeringen samt vid ett möte med plankommittén.

52. Utredda möjligheten till förnyelsebar elenergiproduktion

Ansvar: VEAB

G=Åtgärden är genomförd.

I samband med byggnation av ny lokal för energibolaget på fastigheten Hermes 7 i Vaggeryd har en 42 kW solcellsanläggning monterats och tagits i bruk. Den årliga produktionen beräknas till 40 000 kWh vilket motsvarar 40 % av förbrukningen. Vackra soliga dagar och helger kommer cellerna att producera el som levereras ut på elnätet och övrig tid används elen för den egna elanvändningen. Ytan med solceller är på 265 m².

Under 2013 har energibolaget även studerat möjligheten att förvärva en vattenkraftstation i Lagan strax utanför Skillingaryd men har beslutat att avstå.

Vindkraftsidéerna är lagda på is.

53. Köpa ursprungsmärkt förnyelsebar el till VEAB:s verksamhet

Ansvar: VEAB

Åtgärden är genomförd 2012.

Åtgärdsöversikt

G = Åtgärden är helt genomförd

H = Åtgärden är till mer än hälften genomförd

P = Åtgärden är påbörjad

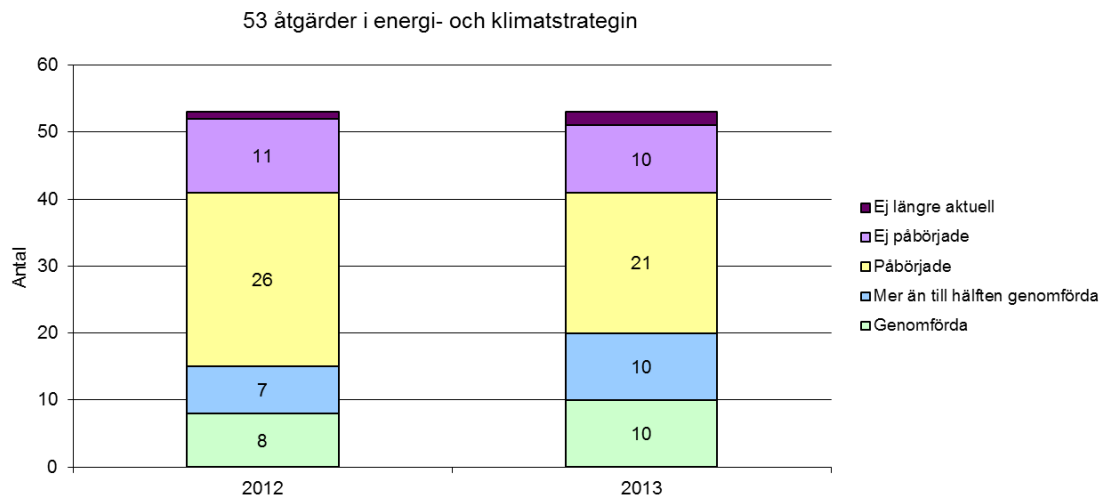
E = Åtgärden är ej påbörjad

Åtgärds- nummer	Begränsad klimatpåverkan	Genom- förande 2012	Genom- förande 2013
	Alla nämnder/utskott och styrelser		
1	Öka kunskapen om miljö och i synnerhet energi och klimat	P	P
2	Utbilda för att miljöanpassa transporterna	P	P
3	Utbilda i sparsam körning	E	E
4	Öka andelen miljöanpassade fordon	P	P
5	Revidera reglemente och ägardirektiv	P	H
6	Kommunicera miljötips till personalen	E	E
7	Minska miljöpåverkan från varudistribution	P	P
	Barn- och utbildningsnämnden		
8	Att i hela BUNs verksamhet implementera dokumentet "Kommunens energi- och klimatstrategi - utifrån ett BUN-perspektiv"	H	H
	Kommunstyrelsen		
9	Utreda utökning av den kommunala bilpoolen	E	E
10	Marknadsföra Energicentrum A6:s verksamhet	G	G
11	Utreda införandet av en klimatkompensationsfond i kommunen	E	P
	Kultur- och fritidsnämnden		
12	Marknadsföra miljöinformation på biblioteken	H	H
	Miljö- och byggnämnden		
13	Informera invånarna om miljöfrågor och särskilt energi och klimat	G	G
	Socialnämnden		
14	Utveckla miljöarbetet inom vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet	P	P

15	Implementera ruttplaneringsverktyg inom hemtjänsten	E	E
	Tekniska utskottet		
16	Köpa in elbil eller elmoped till tekniska förvaltningen	G	G
	Frisk luft		
	Miljö- och byggnämnden		
17	Kontrollera luftkvaliteten	P	H
18	Revidera riktlinjerna för småskalig fastbränsleeldning	P	Ej aktuell att genomföra
	God bebyggd miljö		
	Alla nämnder/utskott och styrelser		
19	Utveckla upphandlingen	P	P
20	Utveckla och använda beställningssystemet för upphandlade varor och tjänster	H	H
21	Genomföra IT-åtgärder som minskar energi- och resursförbrukningen	H	H
	Kommunstyrelsen		
22	Planera bebyggelsestrukturen så att transportbehovet minimeras och så att resande med kollektivtrafik, gång och cykel främjas	H	H
23	Ta fram ett planeringsunderlag om vardagens resor i kommunen	E	E
24	Verka för att Trafikverket elektrifierar bansträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö	P	P
25	Verka för en utveckling av kollektivtrafiken	P	P
26	Verka för ökad andel vindkraft med lokalt ägande	P	P
27	Fortsätta med energieffektiviseringsåtgärder i de kommunala fastigheterna	P	P
28	Utveckla driftoptimeringen ytterligare för de kommunala fastigheterna	P	P
29	Byta ut de luftbehandlingssystem på Hjortsjöskolan, som saknar värmeåtervinning	P	H
30	Byta ut de luftbehandlingssystem på Fågelfors skolan, som saknar värmeåtervinning	P	P
31	Byta ut luftbehandlingssystemet i Hoks Sporthall som saknar värmeåtervinning	P	G
32	Ersätta befintligt uppvärmningssystem som är direkt-el i Nyckelpigans förskola i Vaggeryd med ett varmvattensystem anslutet till fjärrvärmenätet	G	G

33	Inventera belysningsbeståndet i de kommunala fastigheterna	E	P
34	Ställa miljökrav vid nybyggnation och markförsäljning	P	E
35	Utveckla miljöperspektiven i samband med exploateringsförfrågningar och i detaljplanarbetet	E	G
Kultur- och fritidsnämnden			
36	Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movalla och Vaggeryds IP	E	E
37	Utreda möjligheten att producera förnyelsebar energi	E	E
Miljö- och byggnämnden			
38	Genomföra tillsyn av energideklarationer	Ej längre aktuell	Ej längre aktuell
39	Lämna energiinformation i bygglovsprocessen	G	G
Tekniska utskottet			
40	Upprätta cykelplan med förslag på utbyggnad och genomföra åtgärder	P	P
41	Undersöka samverkan om omhändertagande av matavfall och framställning av biogas	G	P
42	Införskaffa rörelsesensorer/närvarogivare i ett flertal av tekniska förvaltningens lokaler	P	P
43	Genomföra åtgärder på avloppsnätet för att begränsa inläckaget på spillvattenledningarna	E	E
44	Köpa in energieffektiva VA-maskiner	P	P
45	Utveckla reningsprocessen för avloppsvatten	P	P
46	Upprätta en handlingsplan för det gamla reningsverket i Vaggeryd	G	P
VSBö			
47	Upprätta en energieffektiviseringsplan för VSBös fastigheter	P	H
48	Byta fönster i kvarteret Rönnbäret och kvarteret Staren i VSBö:s fastigheter	H	G
VEAB			
49	Förtäta fjärrvärmenätet	P	P
50	Bygga ut fjärrvärmenätet	H	H
51	Tydliggöra fjärrvärmeplaneringens utbyggnads- och utredningsområden	P	E

52	Utreda möjligheten till förnyelsebar elenergi- produktion	P	G
53	Köpa ursprungsmärkt förnyelsebar el till VEABs verksamhet	G	G

3. Övrigt miljöarbete

Barn- och utbildningsnämnden

Här redovisas några exempel på vad som sker i skolorna.

Förskolor och skolor har läroplaner och skolorna har även kursplaner för olika ämnena som de följer. Alla förskolor och skolor arbetar med hållbar utveckling.

I grundskolans läroplan under Skolans uppdrag står: Genom ett miljöperspektiv får de (eleverna) möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Miljö/hållbar utveckling är inte ett eget ämne utan undervisningen sker ofta integrerat i ämnesövergripande undervisning. Eftersom alla skolor har detta uppdrag är det inte möjligt att redovisa allt som sker på våra enheter.

För 2013 redovisas ett urval från:

- Svenarums skola
- Grundsärskolan
- Hjortsjöskolan F-5
- Fågelforsskolan 6-9

Svenarums skola

Eleverna vid Svenarumsskolan spelade upp en teaterföreställning där temat var miljö. Den handlar om nedskräpning och sortering, som eleverna tidigare har jobbat med. Teatern har Emma Svensson, som går på Wettergymnasiet i Jönköping, "skrivit". Hon har också varit med några gånger och övat med eleverna i åk 3. Kulisser och rekvisita tillverkade de av material från Kreativt Återanvändningsscenter i Skillingaryd. Teatern spelades upp för föräldrar och anhöriga i Svenarum och sedan i Hoks sporthall för eleverna i Hoks skola.

Grundsärskolan

I år tycker vi att vi fått in Grön Flagg-arbetet i vår dagliga verksamhet och i arbetsplanen på ett naturligt sätt. Så har det inte alltid känts, beroende på vilket tema vi valt och beroende på att våra verksamheter har haft olika förutsättningar att kunna arbeta utifrån olika målområden.

Miljöperspektiv i särskolans undervisning under året:

- No: Vattnets kretslopp, ekosystem och biologisk mångfald, elproduktion och elanvändning, Utveckling av material och förpackningar. Vattnet är förutsättning för allt liv.
- Hi: Nutidens förutsättningar och användandet av naturens resurser jämfört med forntidens levnadsvanor och förutsättningar.
- Sh: Miljöfrågor i valdebatten
- Sv: Läst tidningsartiklar – ibland med miljöinnehåll.
- Ma: Tema staden: Eleverna får resonera om trafik/kollektivtrafik och miljöpåverkan.
- HKK: Att handla närproducerat och miljömärkta varor, konsumtion och miljöpåverkan, kompostering och återvinning. Förpackningar.
- Elevens val: Återbruk, projekt med material från Kreativt Återanvändningscenter (krukor, stolsdynor m. m.)

Hjortsjöskolan F-5

Så här ser det arbete ut som vi har gjort och gör gemensamt i år F-5 inom Grön Flagg. Utöver det arbetet som vi gör gemensamt på skolan arbetar de olika årskurserna även med miljö i NO utifrån kursplaner i Lgr 11.

Miljörådet

Miljörådet består av en lärare från varje årskurs och elevrepresentanter från alla klasser. Miljörådet har träffats ungefär en gång i månaden. Miljörådsrepresentanten har varit en informationslänk mellan råd och klass. Rådet har på så sätt muntligt nått ut till alla elever med information. Miljöråden har beslutat om tävlingar och andra aktiviteter t.ex. mjölkpaketsuppfindingar, skräpplockardagar och har gjort utvärderingar.

Vi har valt att arbeta med Tema: Kretslopp

Vi startade det senaste temat i Grön Flagg under slutet av höstterminen 2012. Arbetet som beskrivs nedan har pågått under vår- och höstterminen 2013 och vi arbetar nu med det sista utvecklingsmålet.

Utvecklingsmål Kompostering och nedbrytningsprocesser. Livscyklar och kretslopp

Det här har vi gjort:

När treorna arbetade med sortering jämförde vi sopsortering i Vaggeryd och Jönköping. I Jönköping sorterar man kompostavfall för sig och vi följde vad som hände med matavfallet genom bra filmer från kommunen.

Under hela våren har år 3 haft tema skogen. Där har vi följt skogen från vinter till vår. Vi har tittat på träd, buskar, ris, mossa och sett hur naturen anpassar sig under den kalla delen av året. Vi har även följt djuren och lärt oss hur de anpassar sig. Under vintern såg vi spår av vissa djur men när våren kom kunde vi se/fånga nyvakna insekter och grodor. Vilka djur hjälper till att bryta ner materialet i naturen? Vad klarar de inte av? I samarbete med fritidshemmet har eleverna i mindre grupper varit vid dammen och undersökt framförallt djurliv både på land och i vatten. Växter har tagits med och undersökts. Eleverna har även dokumenterat och tagit med exempel på växter från de olika skikten i skogen. Detta har de redovisat för varandra.

I skolan har vi i två omgångar följt fjärilens liv på nära håll från larv till färdig fjäril. Eleverna har även dokumenterat och gjort en fantastisk bilddokumentation av fjärilens stadier på bildlektionerna. Eleverna har även flitigt samlat larver, insekter och fjärilar även på fritiden som vi tittat på i skolan och försökt identifiera. På NO-lektionerna har vi pratat om och undersökt vad frön behöver för att kunna gro och sedan växa vidare. Experiment där vi utsatt gula ärtor för olika behandlingar har utförts och dokumenterats. Krassefrön har vattnats med olika saker och studerats/dokumenterats. Eleverna har även själva planterat olika frön i mjölkpaket och följt utvecklingen. Blommans liv, dvs. hur blommans delar och hur frön bildas, har vi följt noga. Eleverna har byggt blommor och träd samt plockat isär en vitsippa och plastat in alla delar.

År 4 har arbetat med vattnets kretslopp både i SO och NO. Vi har gjort försök och sett filmer. Vi har även gjort studiebesök på reningsverket i Skillingaryd där de tar emot spillvatten från hela kommunen. Vi var och tittade på Skillingaryds dämme, där man dämmer upp vattnet och det renas slutligen innan det rinner ut i Lagan.

År 4 har också arbetat med grundämnen, bl.a. aluminium. Vi har konstaterat att det är viktigt att återvinna aluminiumburkar. Vi har gjort ett studiebesök på ett aluminiumgjuteri.

Eleverna var engagerade och undrade mycket kring varför inte Vaggeryd hade matavfallssortering. "Då hade vi ju kunnat köra bilarna på biogas". Eleverna dokumenterade arbetet på plancher där det skrev sina egna "tänk om-citat".

Eleverna har under tema skogen arbetat undersökande och varit delaktiga i det att de själva valt att undersöka vidare. Detta har resulterat i att de spontant lett arbetet vidare när de hittat träd eller insekter.

Utvecklingsmål Skräp, avfall och återvinning, Sopsortering och "soptippar", Skräpplockardagar

Det här har vi gjort:

Hela skolan (1-5) deltog i en tävling som anordnades av miljörådet. Uppdraget var att uppfinna saker av mjölkpaket, där de tre bästa idéerna uppmärksammades. Varje klass arbetade med detta under flera veckors tid. Eleverna hade med sig mjölkpaket till skolan och jobbade i grupper med uppgiften. De var väldigt engagerade i uppgiften. Utvärderingen visade att majoriteten av eleverna svarat att det var "mycket bra" och "roligt" samt att samarbetet fungerade bra i de flesta fall. Varje klass röstade fram sitt bästa bidrag och sedan hjälpte elever från år 8 till att välja ut de tre vinnande bidragen. De vinnande bidragen från klasserna dokumenterades och sattes upp på en väl synlig plats i skolans matsal.

De flesta klasserna på skolan deltog med ungefär en halvdag i skräpplockardagarna. Miljörådet träffades och fördelade samhällets närliggande delar mellan sig. Skräpet sorterades i glas, metall samt brännbart. Vi fyllde massor med stora säckar som personalen från Återvinningscentralen sedan hämtade.

År 3 gjorde ett mycket uppskattat besök på Vaggeryds fina återvinningscentral. Personalen guidade oss runt och berättade om alla stationer på området och eleverna ställde frågor. Eftersom vi jobbat med material och sortering i skolan kunde eleverna ställa relevanta frågor och bygga vidare på den kunskap de redan hade. Återvinningscentralen har även ett samarbete med arbetsmarknadsenheten och när man lämnar in kläder och prylar fixas de till och säljs vidare. Eleverna fick svar på sina frågor om vad kläderna som man samlar in på området används till. Under besöket på återvinningscentralen fick eleverna lära sig mer om verksamheten genom att personalen svarade på frågor.

Vår utvärdering efter vårens miljöarbete visade att eleverna var nöjda med miljöarbetet och flertalet tyckte det var roligt att "göra fint" i naturen. De upplevde att de var väldigt delaktiga och engagerade.

Utvecklingsmål Miljömärkta varor, kemikalier och jordbruk

Detta är det mål vi just nu under vårterminen 2014 arbetar med:

Miljörådet har beslutat att man ska samla miljömärkningar i klasserna för att lära oss vad de betyder och ta reda på hur många och vilka miljömärkningar som finns. Efter vårens kreativa bygge av mjölkpaket kom även ett önskemål om att bygga något av förpackningar med miljömärkningar och ha en tävling liknande den vi hade för ett år sedan. Varje klass har även monterat olika produkter på en bräda som grävts ner för att grävas upp till våren. Utifrån vad som sitter fast på brädan och det som hänt med detta kommer vi att utforska och diskutera varför vissa saker försvunnit och andra inte.

Eleverna i miljörådet kommer att göra ett studiebesök på en eller flera livsmedelsbutiker för att se hur ekologiska varor exponeras i butiken samt lära sig mer om varför man bör köpa ekologiska produkter.

Vi har också kontaktat en representant från lokalavdelningen för SNF med önskemål om att de kommer till klasserna och berättar om skillnaden mellan att välja ekologiska produkter och andra alternativ. Vi har kommit överens om att träffas och diskutera detta i början av året.

I år 4 håller grupperna på att planera byggen med miljömärkning efter att ha inventerat vilka förpackningar man fått in samtidigt som man har granskat förpackningarna för att se om de har och i så fall vilken typ av miljömärkning de har.

I dagarna ska vi ha årets första möte, januari 2014. Då ska vi diskutera en ide där år 5 får i uppgift att besöka en eller flera restauranger för att se hur de arbetar/tänker kring miljöarbetet. Vi ska även ta kontakt med representanter i kommunen för att ta reda på om det finns uppgifter om hur Vaggeryds kommuns jordbruk använder konstgödsel och bekämpningsmedel.

Fågelforsskolan 6-9

Redovisning av en arbetsuppgift under 2013.

Tema: Följa floden Ganges från Himalaya till deltat vid Bengaliska viken

Vi tolkade klimatdiagram, diskuterade befolkningstäthet och varför man bor som man gör och sambanden mellan odling-klimat-kommunikation och försörjningsmöjligheter.

Vi pratade om och gjorde uppgifter kring urbaniseringen kring Ganges: Varför bor man kring floder, vad använder man flodens vatten till och hur påverkar detta floden. Vilka intressekonflikter finns det kring flodens vatten och vad det kan leda till. Till slut fick eleverna uppgiften att studera kartor och diagram och resonera om naturgivna hot och risker ute vid den tätbefolkade kusten i Bengaliska viken:

- Vilka naturgivna risker och hot finns här?
- Varför finns dessa naturgivna risker och hot just här?
- Hur påverkas dessa risker och hot av områdets utvecklingsnivå, befolkningstäthet och markanvändning?
- Ge förslag på åtgärder som kan minska sårbarheten i området.
- Förklara också varför dessa åtgärder skulle göra området mindre sårbart.
- Resonera om detta utifrån olika perspektiv (individ-samhälle, nutid- framtid, lokalt-globalt).

Kreativt ÅterAnvändningsCenter (KÅAC)

Leader-projektet ”ReMida i Vaggeryds kommun” är förlängt och pågår till 2014-02-28. Här har vi byggt upp ett unikt pedagogiskt Återanvändningscenter i Skillingaryd som servar alla våra förskolor i kommunen. Överblivet material skänks av bland annat ett drygt 70-tal företag i kommunen. Projektet har under året utvecklats vidare med bl.a. utbildningsinsatser i Italien och ett fastställande av en fortsättning i kommunal regi. Projektet har beskrivits i tidigare miljöredovisningar.

Projektet ”ReMida i Vaggeryds kommun” nominerades av Länsstyrelsen i Jönköpings län till årets Ullbaggegala som delas ut av Landsbygdsnätverket vid Landsbygdsgalan 2013.

Projektet vann första pris i kategorin Miljösansning med motiveringen:

”I satsningen Remida lär man barnen tidigt att maximera nyttan av begränsade resurser genom att återanvända spillmaterial. Ett återanvändningscenter har skapats som bygger på samarbete mellan näringsliv och förskola. Remida ingår i ett europeiskt nätverk som har sin bas i Italien. Utöver att stärka miljömedvetandet blir barnen ännu mer kreativa, tekniskt intresserade och möjlighetstänkande.”

Prisutdelare var bl.a. landsbygdsminster Eskil Erlandsson.

Ekologiska matvaror

År 2012 gick 27 % av kostbudgeten till ekologiska matvaror. Under år 2013 har endast ekologisk mjölk och MSC-märkt fisk inhandlats. Bland annat dessa åtgärder har gjort att den ekologiska delen har ökat med 26 % till att nu vara 34 % av kostbudgeten.

Elverket

Elverket har inte redovisat något.

Kommunstyrelsen

Earth Hour-dagen den 23 mars

Earth Hour-dagen genomfördes för andra gången och den här gången var platsen Fenix. Programmet innehöll workshop för barn med Maria Westerberg känd från SVTs Barnkanalen, föreläsningar med ekokock Carola Magnusson, solentreprenör Bernth Nyberg och energi- och klimatrådgivare Peter Lameksson.

Programmet innehöll också invigning av bibliotekets Miljöhörna, tipspromenader, utställning, ekofika, prisutdelning i skolornas energitävling m m. De som lämnade sitt miljölofte fick ett ljus att använda under kvällens Earth Hour-timme.

Nästa Earth Hour-dag är den 29 mars 2014.

Energieffektiviseringsstödet

Energimyndigheten har beviljat ett ekonomiskt stöd till offentlig sektor och specifikt till Vaggeryds kommun för perioden 2011-2014. Medlen kan användas för energikartläggning, konsultinsatser, utbildningar o dyl men inte fysiska investeringar. Syftet är att etablera ett systematiskt energieffektiviseringsarbete så att offentlig sektor ligger i fronten vad gäller att minska sin förbrukning.

Under 2013 har bidraget använts till energikartläggning av VSBos och fastighetsenhetens lokaler samt till utbildningen Miljöanpassa transporterna.

2014 är sista året för nuvarande stöd och på nationell nivå diskuteras att förlänga stödet ytterligare fem år, vilket förstås vore en stor fördel.

Nytt Miljöprogram

I juni lämnade kommunstyrelsen uppdrag om framtagande av ett nytt Miljöprogram. Ett projektarbete startade med representanter från nästan alla förvaltningar och kommunala bolag.

Syftet med miljöprogrammet är att det ska utgöra plattformen för kommunens långsiktiga och strategiska miljöarbete. Programmet ska vara styrande för kommunens samtliga verksamheter och de kommunala bolagen. Därutöver ska programmet vägleda och inspirera kommuninvånare, företag och organisationer i deras eget miljöarbete.

Ett förslag till program arbetades fram under hösten och kommunstyrelsen beslutade sända programförslaget på en bred remiss 2014-01-08. Remisstiden är t o m 7 april.

Miljöhörnan i Vaggeryds bibliotek

Miljöhörnan i Vaggeryds bibliotek öppnade i samband med Earth Hour-dagen. Under året har en referensgrupp etablerats med syfte att förbereda de teman som presenteras. Miljöstrategen ingår i gruppen.

Energicentrum A6

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens energirådgivning. Sedan 15 år står fem kommuner i södra Vätterbygden bakom Energicentrum A6. Här finns möjlighet för invånare, organisationer och företag att få energi- och klimatrådgivning och ta del av utställningen med allt från värmepumpar, solceller, solfångare, pannor och kaminer m m.

I april arrangerade Energicentrum A6 en dag om styrning och reglering för organisationer och företag. På kvällen var allmänheten inbjuden.

Referensgrupp för vindkraft

Med syfte att öka kunskapen om vindkraft finns sedan 2011 en parlamentarisk referensgrupp. Under året har gruppen träffats vid två tillfällen.

Bra Miljöinsats 2013

För att premiera bra miljöarbete på arbetsplatserna och sprida goda exempel inom kommunkoncernen finns sedan 2012 utmärkelsen Bra Miljöinsats. Personalen både nominerar och röstar fram pristagaren. Bra Miljöinsats för 2013 tilldelades arbetsmarknadsenheten, se nedan.

Arbetsmarknadssenheten

I april 2013 genomförde arbetsmarknadsenheten en miljövecka för all personal och den blev startskottet på miljöarbetet. Veckan innehöll både utbildning, brainstorming av idéer och studiebesök. Av de idéer som brainstormades fram gjordes en prioritering i en handlingsplan som sedan genomförts. Det har handlat om allt från planera resor, kompost, återvinning och återbruk och användning av motorvärmare.

Prioriteringen av miljöarbetet har gjort att nu ingår det en miljöpunkt på arbetsplatsträffarna och då beslutas vad som ska göras i fem punkter, vem som har ansvar och när det ska vara klart. Arbetet med att göra alla i verksamheten delaktiga, att ha tydliga kortsiktiga mål och att följa upp regelbundet har gjort miljöarbetet till en naturlig del i det vardagliga arbetet. Delaktigheten har gett ett engagemang som gör att alla i verksamheten tar ansvar för miljöarbetet.

Fastighetsenheten

Nedan beskrivs de åtgärder som genomförts 2013:

Furugårdens äldreboende

Luftbehandlingsaggregaten, LA11, LA12, LA13, LA14, LA15, LA16 på Furugårdens äldreboende har bytts ut.

Tidigare aggregat var försedda med platt-VVX med en temperaturverkningsgrad om ca 45 % på värmeåtervinningen, de nya aggregaten med roterande-VVX har en verkningsgrad på över 80 %.

Fläktarna i de nya aggregaten är direktdrivna, varvtalsreglerade, tryckstyrda och har en mer än dubbelt så hög verkningsgrad som tidigare remdrivna fläktar. Eftersom dessa aggregat går kontinuerligt, 8 760 timmar/år, kommer mycket energi, både värme och el, att sparas.

Injustering av tryck och luftflöden pågår, injusteringsprotokoll ska upprättas. Drift- och skötsel-anvisningar ska upprättas och utbildning av teknisk personal ska göras. Därefter ska anläggningarna besiktigas.

En ny dimensionering av värmesystemet har utförts av anlitad VVS-konsult. Under sommarmånaderna 2014 ska flödena i värmesystemet justeras in efter den nya dimensioneringen. Samtidigt kontrolleras funktion och status av samtliga ventiler, shuntar, pumpar, styrutrustning och rörsystem.

Sörgårdens äldreboende

Luftbehandlingsaggregaten, LA1A, LA1C på Sörgårdens äldreboende har bytts ut. Verkningsgraderna för återvinning och fläktmotorer ökas på samma sätt som för Furugården.

Tilluftsaggregat/Frånluftsfläkt TF23/FF23 utan värmeåtervinning samt luftbehandlingsaggregaten LA22 och LA23 ersattes med ett nytt luftbehandlingsaggregat. Detta arbete beräknas vara färdigt i februari 2014.

Injustering av tryck och luftflöden pågår, injusteringsprotokoll ska upprättas. Drift- och skötsel-anvisningar ska upprättas och utbildning av teknisk personal ska göras. Därefter ska anläggningarna besiktigas.

Fenix I

Tidigare styrutrustning för Fenix I havererade våren 2013. Ny styrinstallation har installerats under sommaren/hösten. Den nya styrutrustningen är uppkopplingsbar via internet vilket gör det lättare att driftoptimera.

Skillingehus

Ett solcellssystem har installerats med 180 m² solcellspaneler på taket av nya Socialkontoret, Skillingehus. Installerad topp effekt är 28 kW el och installationen beräknas producera 23 000 kWh el per år. Anläggningen är ansluten till elnätet men all produktion av elenergi kommer att förbrukas inom den egna fastigheten.

Ett solcellsstöd för anläggningen har erhållits som motsvarar 35 % av den totala investeringskostnaden. Återbetalningstiden för anläggningen beräknas till ca 8 år (med dagens elpriser). Solpanelerna har en 90 % effektgaranti i 10 år samt en 80 % effektgaranti i 25 år. Den momentana producerade eleffekten samt producerad elenergi visas på en display vid receptionen.

Åkers skola

Befintligt ytjordvärmesystem i Åkers skola klarar ej hela värmeeffektbehovet. En elpanna är installerad för att klara effekttoppar. För att minska behovet av direktel har 2 st luft-luftvärmepumpar installerats i gårdshuset (skolsköterska och fritids).

AME

Uppvärmning med oljepanna i Frejas bod har ersatts med fjärrvärme. Fjärrvärmekulvert har grävts från AME.

Arbetet med att energikartlägga lokalerna samt att investera i ny effektiv utrustning fortsätter 2014.

Kultur- och fritidsnämnden

Byte av belysning i Vaggeryds Sporthall

I december 2013 genomfördes ett byte av alla belysningsarmaturer i Vaggeryds sporthall. Elbyrå i Vaggeryd har under hösten projekterat och ljusberäknat och bytet genomfördes under skolans jul- och nyårsledighet.

Innan bytet var det 82 st armaturer som vardera innehöll 3 st 58 W lysrör. Sammanlagt, inklusive värmeförluster, hade vi då en installerad belysningseffekt på ca 18 kW.

Eftersom de nya armaturerna har bättre tekniska lösningar behövdes det enbart 48 st armaturer som vardera innehåller 3 st 80 W lysrör. Den installerade effekten idag är endast ca 12,5 kW inklusive värmeförluster.

Utöver denna minskning av effekt har det gjorts ytterligare besparingar. Armaturerna har en dimmerfunktion som vi har utnyttjat. Under "normaltid/skoltid" då belysningen är tänd är det enbart 60 % och vid "Match" är det 85 % av maxbelysning. Detta innebär att under den större delen av tiden då belysningen är tänd sparar vi ytterligare ca 40 %.

Vi har alltså gått från 18 kW till 12,5 kW minus ytterligare 40 % som ger ytterligare ca 4,5 kW lägre effekt under "normaltid/skoltid" vilket ger att det i praktiken endast används ca 8 kW för att under skoltid belysa sporthallsutrymmet. Dessa 8 kW ska alltså jämföras med tidigare 18 kW installerad belysningseffekt. Samtidigt som belysningskvaliteten har förbättrats med ca 20-25 %. Idag är det vid skoltid ca 450 lux på mittpunkten och vid match möjlighet till ca 650 lux. Styrning av belysningen via rörelsevakt har delats på respektive planhalva. Detta medför att om idrottslektioner och andra utövare enbart är på ena planhalvan släcks den andra planhalvan. Detta ger också en besparing men är svår att räkna fram.

En ytterligare stor fördel med dimmerfunktionen är att lysrörens livslängd förlängs. Vi behöver inte byta lysrören lika ofta som tidigare vilket också är en besparing för miljön. En förlängd brinntid upp emot 20-25 % är inte ovanligt.

Den styrning som installerats möjliggör en individuell styrning av resp. armatur. Så är inte gjort idag men om önskemål finns t ex vid luciafirande, skolavslutningar, etc. kan en avsevärt bättre anpassad belysningsmiljö erhållas.

Energimätare har installerats tillsammans med drifttidsmätare vilket gör att vi efter 2-3 månader kan se ett säkert resultat av Fastighetsenhetens energibesparande investering.

Inköp av elcykel

I juni 2013 köptes en elcykel för verksamheterna. Den ska ersätta en del av de resor som görs med bil. Framförallt de resor som är mellan Vaggeryd och Skillingaryd. Den finns på Sim- och Sporthallen i Vaggeryd och har använts av Kent-Åke Svensson. Övriga enheter och anställda i kultur och fritidsförvaltningen har fri tillgång till cykeln men ännu är det enbart ovannämnda som har nyttjat den. Från inköp i juni till sista december har cykeln rullat ca 50 mil och då ersatt fossila utsläpp från bil.

Miljö- och byggnämnden

Under 2013 har miljö- och byggnämnden även arbetat med miljöfrågor utanför energi- och klimatstrategin. De miljö kvalitetsmål som berörs är begränsad klimatpåverkan, bara naturlig försurning, giftfri miljö, skyddande ozonsikt, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, levande skogar och god bebyggd miljö. Nämnden har dessutom arbetat med verksamhetsutveckling samt kommunikation och beteendeförändring.

Miljö kvalitetsmål

Vindkraft

Under 2013 har beslut tagits gällande vindkraftverk på två platser, Åkers-Grytås och Hagstad, samt att ytterligare ett ärende gällande vindkraft har inkommit till miljö- och byggnämnden. Det finns inkommen information till förvaltningen om flera vindkraftsparker, i olika skeden. Miljö- och byggnämnden medvekar även i vindkraftsgruppen, vilken är en referensgrupp med politiker vars syfte är att höja kunskapen gällande vindkraft.

Energicentrum A6

Under 2013 uppdaterades information och blanketter på Energicentrum A6-utställningen. Kommunen ställer ut tillsammans med 4 andra kommuner från länet. Utställningen är fokuserad på hur invånare ska ta kontakt med kommunerna vid exempelvis installation av värmepump eller eldstad.

Utbilda för att miljöanpassa transporterna - åtgärd 2 i energi- och klimatstrategin

Miljö- och byggförvaltningen har under 2013 deltagit i framtagande av utbildningsmaterial samt deltagit vid testutbildningen.

Öka andelen miljöanpassade fordon - åtgärd 4 i energi- och klimatstrategin

Miljö- och byggförvaltningens bil klarar 2013 års krav för miljöbilsklassning.

Kalkning

Kommunen jobbar aktivt med att hålla försurningen stången genom att kalka sjöar och våtmarker. Finansieringen sker till 85 % genom statligt bidrag och 15 % står kommunen för. Kalken

sprids huvudsakligen med helikopter och provtagning sker vid högflöde vid cirka 75-talet platser.

Förorenad mark och giftfri miljö - MIFO

Förvaltningen deltar i det länsgemensamma projektet med inventering av misstänkt förorenade områden vid pågående verksamheter, s.k. MIFO-inventering. Under 2013 granskades nio inkomna MIFO fas 1 rapporter. Av dessa förelades fyra om komplettering och två förelades om försiktighetsmått för att förhindra spridning av misstänkta föroreningar. Sju nya MIFO-inventeringsärenden påbörjades genom förelägganden om inventering.

Två ärenden angående sanering av förorenat område har handlagts, i det ena ärendet överklagades nämndens beslut och i det andra har saneringen slutförts.

Skydda ozonskiktet

Länsstyrelsen uppdaterade 2012 broschyren ”Regler för att minska klimatpåverkan och skydda ozonskiktet”. Miljö- och byggnämnden har skickat ut broschyren till ett 50-tal verksamheter samt uppmärksammat dem på att den 31 december 2014 träder användningsförbudet för HCFC i kraft.

Avloppsinventering

Under 2013 har arbetat med avloppsinventering fortsatt. Under 2013 inventerades 39 fastigheter. Efterarbete gällande bristfälliga avloppsanläggningar fortsätter. LOVA-projektet avloppsinventering inom Hokaåns och Häråns avrinningsområden har slutredovisats och godkänts av Länsstyrelsen. Mer information finns i kapitel 4 under rubriken Ingen övergödning.

Restaurering av vatten

Återisättning av mörkt och flodkräfta skedde 2008, 2009 och 2010. I Vaggeryds kommun har utsättning skett i 10 sjöar. Nätprovfiske har genomförts i länet under 2012 och 2013 vars resultat redovisas i rapporter från länsstyrelsen. Fullständig utvärdering av provfisket har påbörjats men är inte färdig än. Kvar att nätprovfiska är åtminstone Västersjön.

Vårvandring

I april 2013 genomfördes en vårvandring vid Häradsösjön i Store Mosse nationalpark. Vandringen leddes av Jens Mattsson från länsstyrelsen och ett 40-tal personer deltog. En vandring planeras till 2014.

Natur- och kulturdagen

LONA-projektet som tekniska kontoret ansvarar för genomförde en natur- och kulturdag den 29 september 2013 på friluftsgården i Vaggeryd med ett 50-60-tal besökare. Programmet var brett och innefattade bland annat att upptäcka naturen kring friluftsgården, väsenvandring och orientering. Miljö- och byggförvaltningen medverkade i planering och genomförandet.

Nedskräpning

Under 2013 har miljö- och byggnämnden hanterat 7 ärenden gällande nedskräpning.

Verksamhetsutveckling och kommunikation

Miljöprogram

Förvaltningen har under 2013 deltagit i framtagandet av nytt miljöprogram för Vaggeryds kommun, programmet ska gälla 2014-2016. Miljö- och byggnämnden har utöver organisationsgemensamma åtgärder åtagit sig att genomföra 24 åtgärder. Förslaget är nu på remiss till den 7e april.

Revidera reglemente och ägardirektiv - åtgärd 5 i energi- och klimatstrategin

Nämndens reglemente har reviderats under året.

Earth Hour

Miljö- och byggförvaltningen deltog i Vaggeryds kommuns Earth Hour event den 23 mars 2013. Personal var på plats och svarade på frågor samt tillhandahöll informationsmaterial.

Miljövårdspriset

Miljövårdspriset delades ut som vanligt vid kommunfullmäktiges årsavslutning i december. 2013 års pris gick till Kerstin Nordenstam för sitt förtjänstfulla arbete med att etablera Kreativt Återanvändningscenter.

Länsstyrelsens broschyr/lista över bidrag

Länsstyrelsens lista över möjliga bidragsmedel att söka har delats ut till föreningarna i natur- och miljörådet.

Natur- och miljörådet

Rådet som består av Naturskyddsföreningen, LRF, Vaggeryds Skillingaryds Ornitologiska förening, VSOK, Vaggeryds Jaktvårdsrets, Skillingaryds Frisksportklubb, IOGT- NTO Bäcka-lyckan, har haft 3 sammanträden under 2013.

Tidningen +E

Tidningens namn +E står för Jönköpings län vision att bli ett plusenergi län genom att minska energikonsumtionen och öka produktionen av förnyelsebar energi. E:et står också för ekologi, engagemang och entreprenörskap. Tidningen delas ut 4 gånger per år till alla hushåll i Jönköpings län. Miljö- och byggnämnden är med och finansierar tidningen.

Näringslivsrådet

Vaggeryds Näringslivsråd sprider information och arrangerar seminarier kring miljöarbete för bl.a. miljödiplomering. Miljödiplomering är ett miljöledningssystem som administrativt är mindre omfattande jämfört med ISO 14001. Fyra företag är miljödiplomerade 2013: Thomas Kimmehed AB, Elbyrå i Vaggeryd AB, Gärhovs Bygg AB och Stiftsgården Tallnäs.

Näringslivsrådet har under året fortsatt att samordna miljönätverket med representanter från flera företag i kommunen. Här tas aktuella miljöfrågor upp.

Energikontor Norra Småland har under året samordnat ett energinätverk för industriföretag i länet. Syftet har varit att energieffektivisera företagens verksamheter och öka kompetensen om energifrågor. Från Vaggeryds kommun har Uppåkra och AQ deltagit. Näringslivsrådet har marknadsfört Energikontor Norra Småland och starten av energinätverket vid ett lunchmöte.

Näringslivsrådet erbjuder och samordnar energikartläggning med externa aktörer på området. Ett 20-tal företag har kontaktats inom ett projekt som Energikontor Norra Småland samordnar. Syftet är att spara energi genom att företagen initialt energikartlägger sin verksamhet.

I övrigt bevakar rådet olika erbjudanden kring energibesparing och miljö som kommuniceras till företagen. Dessutom arbetar personalen med att successivt miljöanpassa sin egen verksamhet genom att resa miljösmart och att delta och ordna resfria möten, med mera.

Räddningstjänsten

Nytt för 2013

Under 2013 har Räddningstjänsten anställt en beredskapssamordnare som till viss del har blivit representant från förvaltningen i kommunens miljöarbete. Efter att ha deltagit på möten och fått en större medvetenhet kring miljön och vår påverkan på naturen så försöker nu personalen på Räddningstjänsten se till att ha med ”miljö-tänket” i sitt dagliga arbete. Bland annat genom att släcka lampor i rum där vi inte arbetar, stänga av utrustning som inte används så de inte står i ”standby-läge”. Timers är installerade i utrymmen där det annars är lätt att glömma lampan tänd.

Lagen om skydd mot olyckor

Räddningstjänstens verksamhet styrs till stor del av LSO, lagen om skydd mot olyckor. Där står det skrivet att Räddningstjänsten ska skydda bl.a. miljön. Det innebär att vid varje räddningsinsats tas alltid hänsyn till miljöpåverkan med i bedömningen av vilka åtgärder som bedöms som lämpliga för att lösa den uppstådda situationen.

Samordnat arbetssätt

Personalen som arbetar heltid inom Räddningstjänsten har för vana att tänka och samordna sina transporter mellan ex. Vaggeryd, Skillingaryd och Jönköping. Vilket innebär att vi ”samlar på oss” uppgifter och material som ska köras och ta mycket på samma gång.

Vi sorterar vårt avfall i olika kärl som finns placerade i anslutning till brandstationen. Vi ser till att inhandla ”miljövänligt” drivmedel till den utrustning som kräver särskilt bränsle.

Vår lokalvårdare hanterar rengöringsmedel märkta med Svanen.

I samband med fordonstvätt i vagnhallen har vi oljeavskiljare i brunnen som sitter i anslutning till kommunens båda brandstationer. Avskiljaren samlar upp avfallet och det hämtas sedan separat vid behov.

Fortsatt miljöarbete

Räddningstjänsten har för avsikt att vidareutveckla sitt miljöarbete och planerar för att förvaltningens källsortering ska utökas. I samband med det är en målsättning att ge personalen på heltid och deltid en grundläggande miljöutbildning för att öka deras medvetenhet om miljö- och klimatpåverkan.

Socialnämnden

Beteendeförändring

Genom att öka miljökunskaper förändras attityder och beteenden som leder till minskad miljöpåverkan. Representanter från vård- och omsorgsförvaltningens olika verksamheter har deltagit vid information om energi och klimatfrågor, t ex deltog förvaltningschef och miljösamordnare i en allmän miljöutbildning under en halv dag hösten 2013. Verksamheterna har fått kunskap om kommunens energi- och klimatstrategi vid information på arbetsplatsträffar för hemtjänsten och hemsjukvården.

Samtal förs om hur all personal kan bidra med enkla miljöåtgärder i verksamheten för att spara energi och resurser som bidrar till minskad miljöpåverkan. Till exempel att släcka ljuset när man lämnar ett tomt rum, stänga av datorn när man går hem för kvällen, köpa enligt avtal, miljöanpassa sina resor, källsortera, kopiera dubbelsidigt osv.

Miljöanpassa transporterna

Förbättringsarbete pågår genom att registrera fordon och följa upp körsträckor, energiåtgång, val av fordon och drivmedel. Syftet är att ha en systematiserad uppföljning som underlag i förbättringsarbetet.

Effektivare och miljövänligare sätt att hålla möten genom exempelvis samåkning och telefonkonferensen eftersträvas.

Fem dieslbilar som klassas som miljöbilar enligt 2013 års miljöbilsdefinition har införskaffats hos vård- och omsorgsförvaltningen under året.

Individ- och familjeomsorgen har sedan tidigare köpt in ett antal värdekort för kollektivtrafik som personalen använder sig av vid möten utanför kontoret. Under året har det tryckts hårdare på att dessa ska användas.

Vård- och omsorgsförvaltningen deltog vid test av utbildningen ”Miljöanpassa transporterna” hösten 2013. 2014 kommer den att genomföras för fler. Även kurs i sparsam körning kommer att anordnas 2014.

Inköp

Arbete fortgår för att i högre utsträckning använda beställningssystemet via Agresso. I systemet kan man se vilka produkter som är upphandlade och miljömärkta. Det gör det enkelt att köpa in det som har bra miljöprestanda.

Källsortering och avfallshantering

Utveckling av miljöarbetet har påbörjats genom att se över rutiner för att förbättra avfallshantering och källsortering inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Nytt miljöprogram

Vård- och omsorgsförvaltningen har varit delaktig vid framtagandet av kommunens miljöprogram under 2013. Vintern 2014 är programmet på remiss. Enligt plan kommer det att antas för sommaren 2014 av kommunfullmäktige. Miljöprogrammet innehåller policy, strategier, mål och åtgärder. Åtgärder som vård- och omsorgsförvaltningen ansvarar för är bl a att effektivisera hemtjänstresorna, miljöanpassa fordonen, förbättra källsortering och avfallshantering samt att utveckla miljöarbetet.

Tekniska utskottet

Avfall, renhållning, återvinning och återanvändning

Strax innan jul- och nyårsledigheten 2013 skickades för tredje året i rad en almanacka med praktisk information om avfall, återvinning, vatten och avlopp ut till samtliga hushåll i kommunen.

Under 2013 påbörjades ett försök där även uttjänta skor, leksaker, väskor, skärp, hattar och assessorer tas emot i klädcontainer på Återvinningsstationerna och Återvinningscentralen i Vaggeryd. Textilier som inte går att återanvända i sitt nuvarande skick skickas vidare till recyclingindustrin. Fibrerna används för att producera nya produkter såsom garn, filter, absorbenter, bildelar, madrasser etc.

På Återvinningscentralen i Vaggeryd kan kommuninvånarna lämna möbler och husgeråd (hela och användbara) som sedan tas om hand av Röda korset, precis som föregående år. De föremål

som inte går till Röda korset lagas och rustas upp av arbetsmarknadsenheten (AME) för att sedan finnas till försäljning i Frejas bod i Vaggeryd.

Under våren har ett försök att återvinna tryckt virke startats upp på Återvinningscentralen i Vaggeryd. Försöket går ut på att erbjuda spillbitar av tryckt virke till allmänheten. Försöket har fungerat bra under 2013 och verksamheten kommer att fortsätta.

Separat hantering av glykol har också påbörjats under hösten 2013, inledningsvis som ett försök som fortsätter även 2014.

Under 2013 har två grovsopsinsamlingar genomförts på 7 orter i kommunen. Grovsopsinsamlingar genomförs en gång på våren och en gång på hösten.

Under vecka 43 och 44 genomfördes en plockanalys där ett lass från tätort och ett lass från landsbygden analyserades. Syftet med plockanalyser är att följa upp och utvärdera hur väl källsortering och insamlingssystem fungerar. Plockanalysen för tätort och landsbygd skiljer sig inte så mycket åt. Ca 43 % av innehållet i soppåsarna består av matavfall, 20 % är förpackningar och 3 % tidningar. Plockanalysen visade att fraktionen farligt avfall och el- och elektronik endast är en mycket liten andel, vilket är ett mycket bra resultat som visar att det är sällan detta avfall hamnar fel.

Omvandlingsområden, vatten och avlopp

Under 2013 påbörjades byggnationen av nytt vattenverk och avloppsreningsverk i Åker. Åker är ett av Länsstyrelsen utpekat omvandlingsområde i kommunen. Verken ska stå klara under våren/tidig sommar 2014 och därefter kommer ledningar att anläggas och fastigheterna att anslutas till kommunalt vatten och avlopp under hösten 2014.

Avloppsvattnet som kommer in till reningsverket i Skillingaryd går att under gynnsamma förhållanden rena helt utan kemikalietillsatser. Under 2013 renades inkommande avloppsvatten under juni och juli helt utan kemikalier.

Under 2013 har Vaggeryds kommun deltagit i en kampanj som heter ”Mitt Vatten”. Mitt vatten är en gemensam kommunikationssatsning från vattentjänstverksamheterna i Sverige. För de flesta är vatten en icke-fråga i dag, samtidigt som vi står inför ett antal utmaningar; klimatet förändras, vi använder allt fler kemikalier i vår vardag och våra ledningar och reningsverk behöver rustas upp. Målet med kampanjen är att göra vattnets kretslopp till en personlig fråga, så att det blir tydligt vad som krävs av oss alla för att behålla vårt friska vatten och rena sjöar och hav. Kommunens deltagande resulterade i en tidningsartikel om VA i Jönköpingsposten. Kampanjen pågår under 2013-2015.

Vaggeryds kommun uppmärksammade även Världstoallettdagen, den 19/10. Världstoallettdagen har fokus på vad som inte ska finnas i inkommande avloppsvatten. I Sverige slänger varje person cirka 1 kg våtservetter, tamponger, kondomer, tops etc. i toaletten varje år. Denna dag uppmärksammades på Vaggeryd kommuns hemsida, på Skillingaryd.nu, samt i Jönköpingsposten.

Under 2013 har ett länsgemensamt dokument arbetats fram ”Anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län – Råd och krav vid utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter” Dokumentet har tagits fram genom ett samarbete mellan samtliga kommuner och Länsstyrelsen i Jönköpings län. Dokumentet ska ses som en vägledning så att mängderna av oönskade ämnen som tillförs avloppsreningsverken genom utsläpp kan minska. Råden ska antas av kommunfullmäktige.

Reningsverket i Skillingaryd har installerat en ny värmepump och den kan på detta sätt fasa ut oljeeldning.

Ett nytt kompostfilter har installerats vid reningsverket i Skillingaryd för behandling av lukt till omgivningen. Detta är en åtgärd som både förbättrar arbetsmiljö men även omgivningarna närmast reningsverket.

Skog och lekparker

Under året har skogsmarken i Vaggeryds kommun certifierats enligt PEFC-standard, vilket arbetar efter uthålligt brukande och tre grundläggande principer: Miljö- och ekologiska, Sociala, samt Ekonomiska. Vaggeryds kommun förespråkar på så sätt en levande landsbygd där skogen bidrar med viktiga arbetstillfällen.

Under 2013 har en tredjedel av alla lekparker med gungor i Vaggeryds kommun renoverats. Vanliga gungor av gamla bildäck innehåller ofta högaromatiska oljor som kan vara skadliga för användarna och därför byts gungorna nu ut i kommunen. Bytet till nyare gungor bidrar på så sätt även till att gifterna i vår närmiljö minskar.

Under 2013 har Skogsstyrelsen gjort en komplettering av inventeringen av skyddsvärda träd i kommunen.

LONA-projektet för friluftsgårdsområdet i Vaggeryd är inne på sitt tredje och sista år 2013. Röningsarbeten har utförts och den 29 september genomfördes en natur- och kulturdag tillsammans med Vaggeryds skid- och orienteringsklubb och Vuxenskolan samt projekt Sagoskogen. På programmet stod exkursion, föreläsning om områdets historia, korvgrillning, orientering och väsenvandring. Projektet slutredovisas i början av 2014.

Markarbeten och naturresurshantering

För att spara på naturresurser återanvänds grus- och bergmaterial så långt som möjligt vid tekniska kontorets markarbeten. Det medför att vi inte överutnyttjar naturresursen grusåsar och berg. Framförallt utgör grusåsarna värdefulla natur-, kultur, och friluftsmiljöer. Grusavlagringarna har sedan lång tid tillbaka använts som vattentäkter. Genom att återanvända grus- och bergmaterial så minskar även transportlängden, och därigenom skonas miljön.

VEAB

VEAB har inte redovisat något.

VSBo

Information till hyresgäster och allmänhet

Bostadsbolaget deltar fr o m hösten 2012 i Allmännyttans energisparkampanj. Det innebär att alla hyresgäster har fått allmännyttans broschyr i sin brevlåda, samt information i infobladet om energisparkampanj. I broschyren hittar man enkla, konkreta vardagstips på hur man kan spara energi. I broschyren hänvisas också till www.allmannyttan.se där det finns ännu mer energisparinformation. Där kan man också lära sig mer om energisparande genom att spela energispelet.

I info-bladet som går ut till samtliga hyresgäster fyra gånger/år slås alltid ett slag för Allmännyttans energisparkampanj och det ingår alltid några enkla energispartips.

Den 23 mars 2013 var det Earth hour-dag på Fenix. VSBo medverkade under dagen som utställare och var där för att tipsa om energisparkampanjen. VSBo hade även en tipspromenad som

var hämtad ifrån energisparkkampanjen. VSBo kommer även att medverka som utställare på Earth Hour-dagen den 29 mars 2014.

Grön el är upphandlad

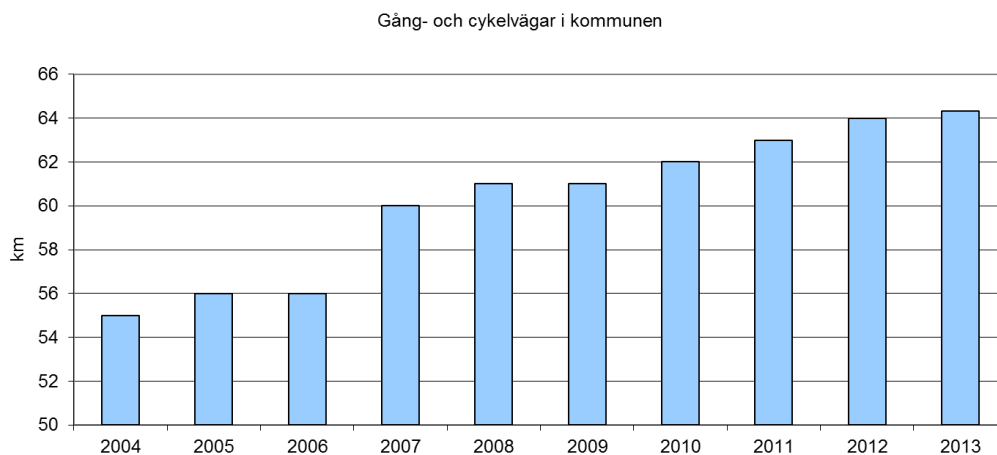
2013 gjordes en ny upphandling av el. VSBo valde då att från och med 2014 köpa Bra Miljöval-märkt el. Bra Miljöval-märkt el är el som produceras av enbart förnybara energikällor som vatten, vind, biomassa eller sol. Syftet med Bra Miljöval-märkt el är att styra utvecklingen mot en mer hållbar elproduktion.

Snålspolande munstycken i alla lägenheter

Eftersom den största delen av vattenförbrukningen utgörs av hyresgästernas hushållsförbrukning utförde man under våren 2013 en vatten- och energibesparande åtgärd. Strålmunstycken i kök och badrum byttes ut mot snålspolande munstycken, detta gjordes i samtliga lägenheter. Resultatet av denna åtgärd visar en vattenbesparing i hela fastighetsbeståndet på 15% fram till 2013-12-31.

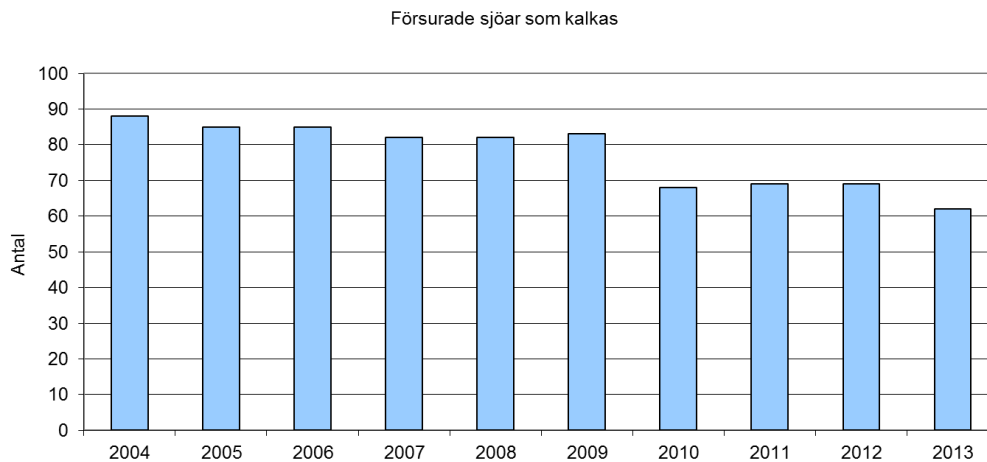
4. Övrig statistik och nyckeltal

Frisk luft

Bara naturlig försurning

I Vaggeryds kommun kalkades 62 sjöar och 134 våtmarker 2013. Det är en minskning med sju sjöar och två våtmarker jämfört med 2012. Våtmarkerna har en sammanlagd yta på 238 ha, en minskning med 18 ha.

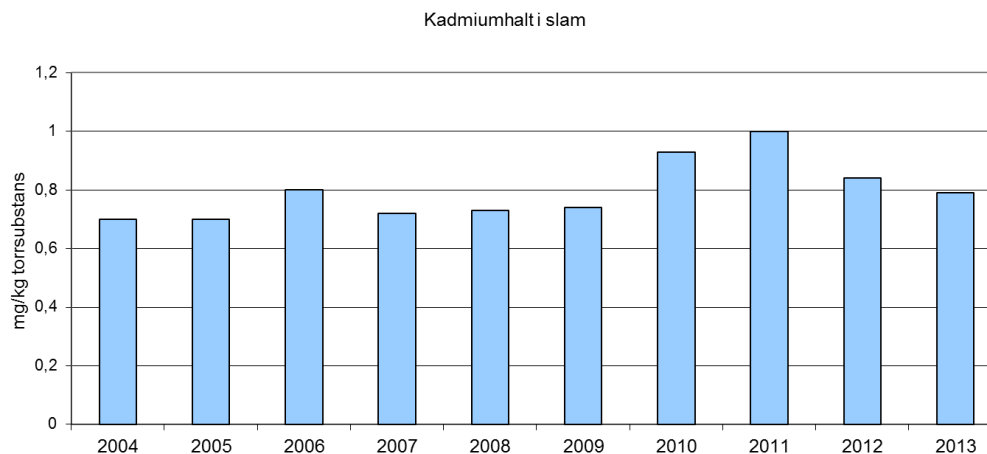

Källa: Miljö- och byggförvaltningen

Gifrfri miljö

Kadmium i avloppsslam

Den allmänna trenden är att användningen av kadmium i samhället minskar men trots det så sjunker inte halterna nämnvärt. Exempel på källor är livsmedel, uppladdningsbara batterier, konstnärsfärger och fordonstvättar.

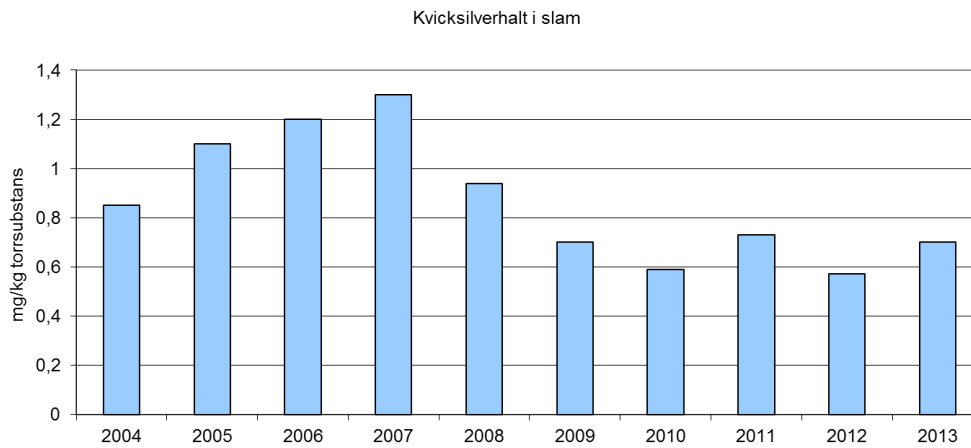

Figur. Kadmium i avloppsslam från Skillingarydsverket. Slam från alla reningsverken och enskilda brunnar från landsbygden transporteras till Skillingaryds avloppsreningsverk och behandlas där. Gränsvärdet är 2 mg/kg torrsubstans.

Källa: Tekniska kontoret

Kvicksilver i avloppsslam

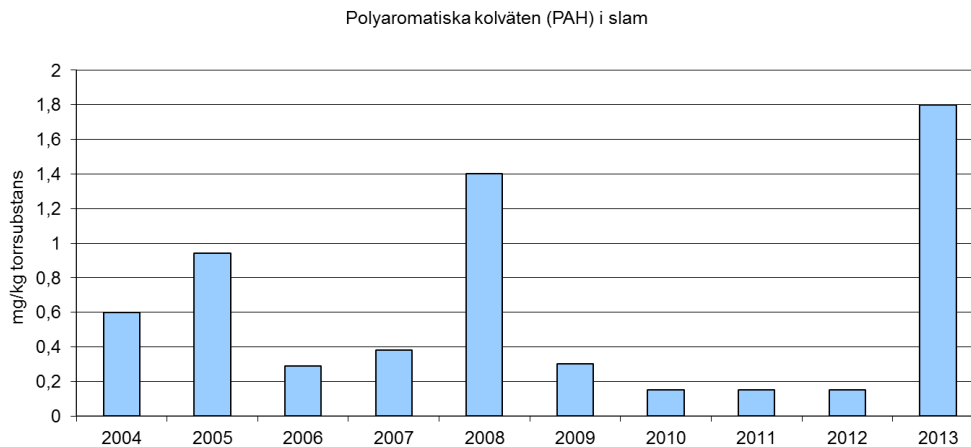
Gamla utsläpp av amalgam och annat som innehåller kvicksilver har lagrats i avloppssystemen. Detta bidrar än idag till förhöjda halter av kvicksilver i slam vid reningsverken. Även det amalgam som finns i våra tänder hamnar genom dagligt slitage i reningsverkens slam.

Figur. Kvicksilver i slam från Skillingarydsverket. Slam från alla reningsverken och enskilda brunnar från landsbygden transporteras till, och behandlas på Skillingaryds avloppsreningsverk. Gränsvärdet är 2,5 mg/kg torrsubstans. Källa: Tekniska kontoret

Polyaromatiska kolväten (PAH) i slam

Polyaromatiska kolväten finns i bildäck, asfalt och bilavgaser.

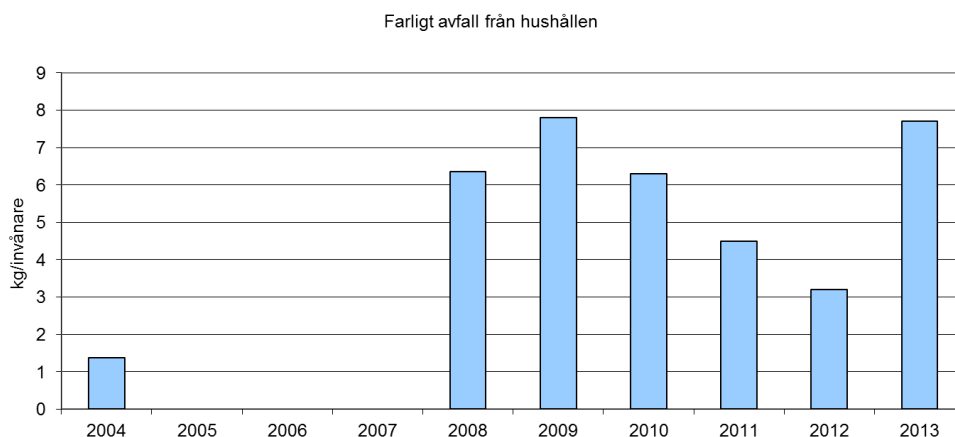

Figur.

Polyaromatiska kolväten (PAH) i slam från Skillingarydsverket. Slam från alla reningsverken och enskilda brunnar från landsbygden transporteras till, och behandlas på Skillingaryds avloppsreningsverk. Riktvärdet är 3 mg/kg torrsubstans.

Källa: Tekniska kontoret

Hushållens farliga avfall

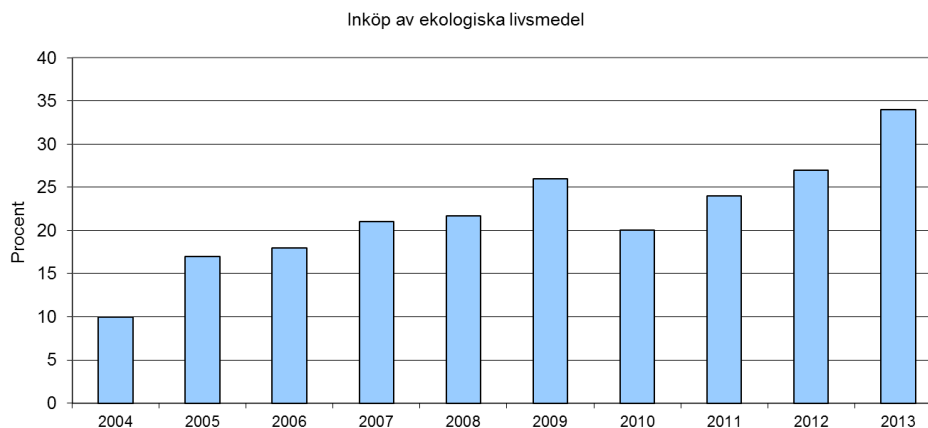

Figur. Insamlad mängd farligt avfall per invånare vid återvinningscentralen. Uppgifter från 2005, 2006 och 2007 saknas. Källa: Tekniska kontoret

Ekologiska livsmedel

I Vaggeryds kommun var den procentuella andelen ekomat 34 % av livsmedelsinköpen år 2013. En ökning har skett sedan 2012 då andelen var 27 % och 2011 var den 24 %.

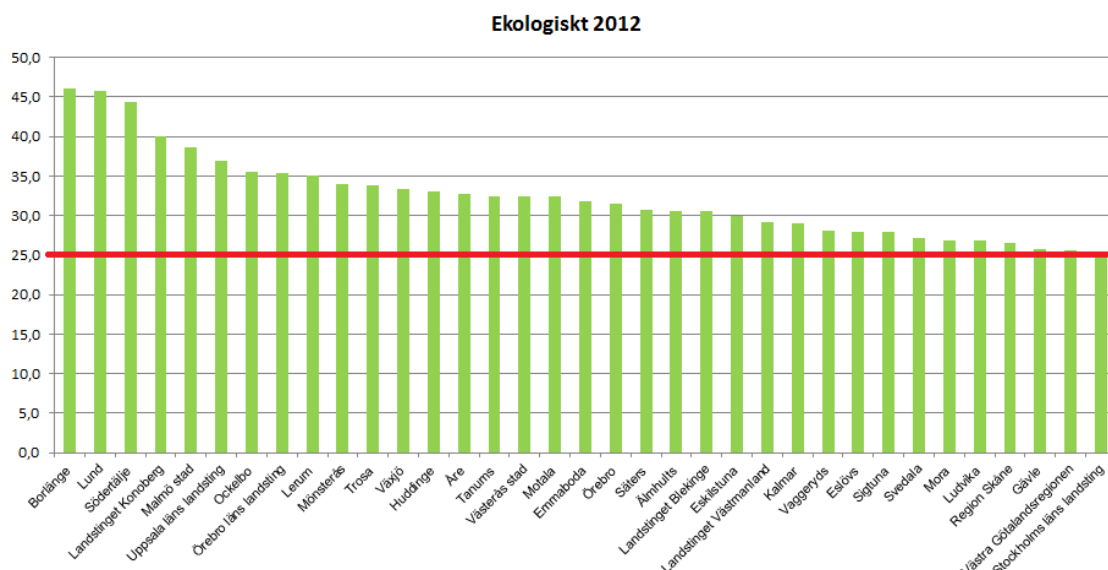
I en undersökning för inköpen år 2012 av Ekomatcentrum hamnade Vaggeryds kommun på plats 26. Borlänge toppade med 46 % tätt följt av Lund på 45,8 % och Södertälje 44,3 %. 35 kommuner och landsting/regioner klarade målnivån om minst 25 %. Källa: Rapporten ekologiskt i offentliga storhushåll 2012, utgiven av Ekomatcentrum.

Figur. Inköp av ekologiska livsmedel i procent av kostenhetens totala livsmedelsinköp till barn- och utbildningsnämndens och socialnämndens verksamheter.

Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen

Andel inköp ekologiskt i %
av totalt livsmedelsinköp (SEK)

Andel ekologiskt av livsmedelsinköpen i kommuner, landsting och regioner år 2012. Vaggeryds kommun ligger på 26 plats. Regeringens målnivå är 25 %. Källa: Ekologiskt i offentliga storhushåll 2012, Ekomatcentrum

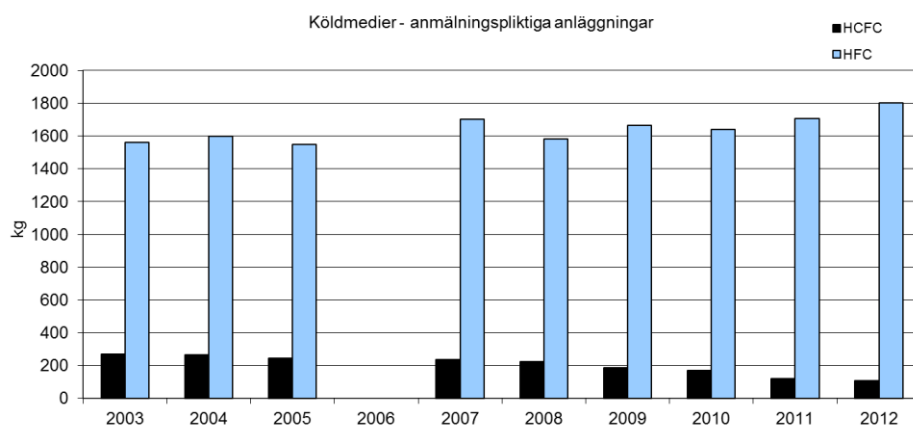
Skyddande ozonskikt

Miljö- och byggnämnden har tillsyn på anläggningar med mer än 10 kg installerade köldmedier. Varje år rapporterar verksamhetsutövarna till nämnden hur mycket som finns installerat och hur mycket som fyllts på under året. 41 anläggningar rapporterar årligen till miljö- och byggnämnden. Rapportering sker senast 31 mars.

Mängden köldmedier som är ozonpåverkande har minskat kraftigt men det förekommer fortfarande och övergång till andra alternativ går långsamt. Fr o m 2015 är det förbjudet att använda det ozonpåverkande köldmediet HCFC.

Mellan 2010 och 2012 har användningen av HCFC minskat från 168 kg till 106 kg, och antalet anläggningar som har kvar HCFC har minskat från 11 till 9 st.

De nyare köldmedierna som ersätter de äldre ozonpåverkande typerna är tyvärr kraftigt klimatpåverkande.

Figur. Köldmedier i anmälningspliktiga anläggningar. Uppgifter för 2006 saknas. Källa: Miljö- och byggförvaltningen

Kommunal verksamhet

I den kommunala verksamheten så finns köldmedier i bl a värmepumpar, kylmaskinerna i tillagningsköket och i simhallarnas aggregat. 8,6 kg ozonpåverkande HCFC finns i 4 st kylmaskiner: vårdcentralen i Skillingaryd (0,57 kg), Hjortsjöskolan (2 st mindre än vardera 1 kg) och affären/pizzerian i Hok (6 kg). Tre av HCFC-anläggningarna ska skrotas 2014. Vårdcentralen fortsätter att användas. Påfyllnad är numera förbjuden och användningsförbud gäller fr o m 2015 för anläggningar större än 3 kg.

De ämnen som ersatt de ozonpåverkande köldmedierna benämns HFC (fluorkolväten). De är inte ozonpåverkande men klimatpåverkande. Totalt finns det 202,5 kg HFC i de kommunala lokaler som fastighetsenheten ansvarar för. Merparten finns i simhallarna och centralköket.

VSBo har tre kylmaskiner med HFC på sammanlagt 9,8 kg år 2013. Det är Pizzeria Saturnuskällaren, Apoteket i Vaggeryd och Ritz konditori i Vaggeryd som har kylmaskiner.

Mängden köldmedier i de kommunala lokalerna och hos bostadsbolaget har inte förändrats jämfört med 2010.

Köldmedier

Fastighetsenheten	2010	2013
HCFC (kg)	8,6	8,6
HFC (kg)	202,5	202,5
VSBo		
HFC (kg)	9,8	9,8

Ingen övergödning

Enskilda avlopp

Under 2013 slutredovisades LOVA-projektet som pågått under ett par år i Hokaåns och Häråns avrinningsområden. Totalt 235 fastigheter har inventerats. Av de 235 är 146 st bristfälliga vilket motsvarar 62 %. Av dessa har 24 åtgärdat sina bristfälliga avloppsanläggningar.

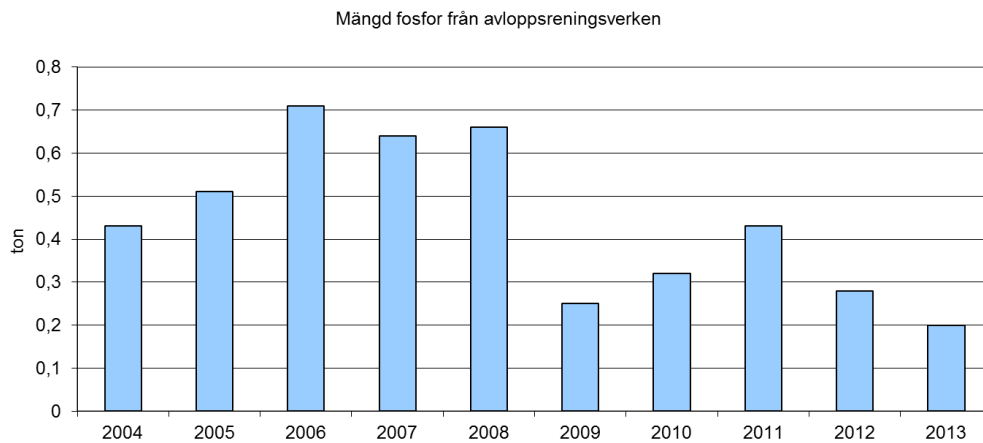
Inventeringarna fortsätter och under 2013 inventerades 39 fastigheter. Utöver den planerad inventering hanterar miljö- och byggförvaltningen löpande tillståndsansökningar om enskilda avlopp.

Avloppsreningsverken

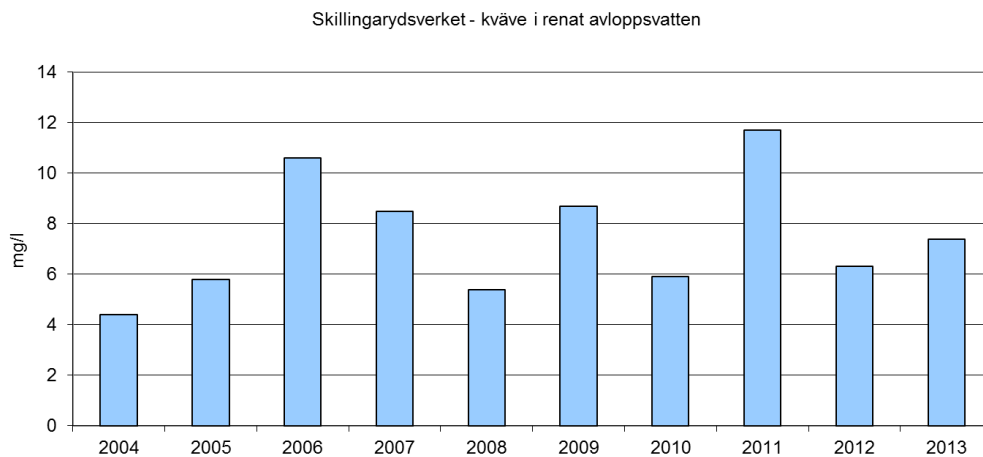
Diagrammen visar innehåll av fosfor, kväve och BOD₇ i utgående avloppsvatten i Skillingarydsverket. 97 procent av avloppsvattnet förs hit. I Bondstorp behandlas 2 procent, i Hagafors 0,7 procent och i Svenarum 0,3 procent. Reningsverken i Hagafors och Svenarum planerar att läggas ner inom de närmaste åren och istället kommer avloppsvattnet att pumpas och behandlas på Skillingaryds avloppsreningsverk.

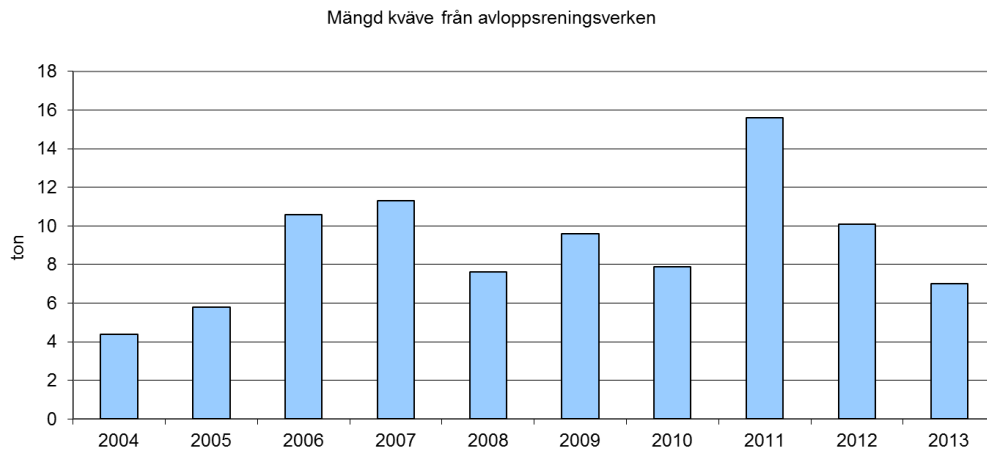
Figur. Fosforhalt i renat avloppsvatten i Skillingarydsverket (punkt B, innan våtmarken). Riktvärdet är 0,8 mg/l. Källa: Tekniska kontoret

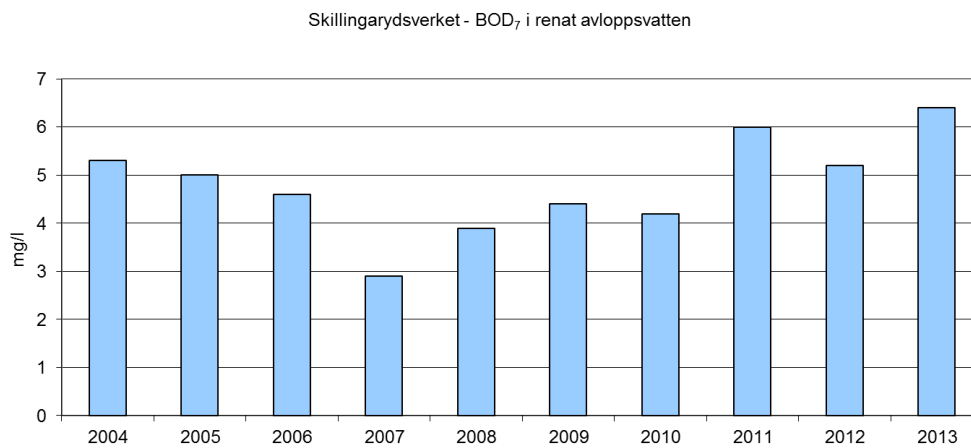
Figur. Avloppsreningsverkens utsläpp av fosfor. Källa: Tekniska kontoret

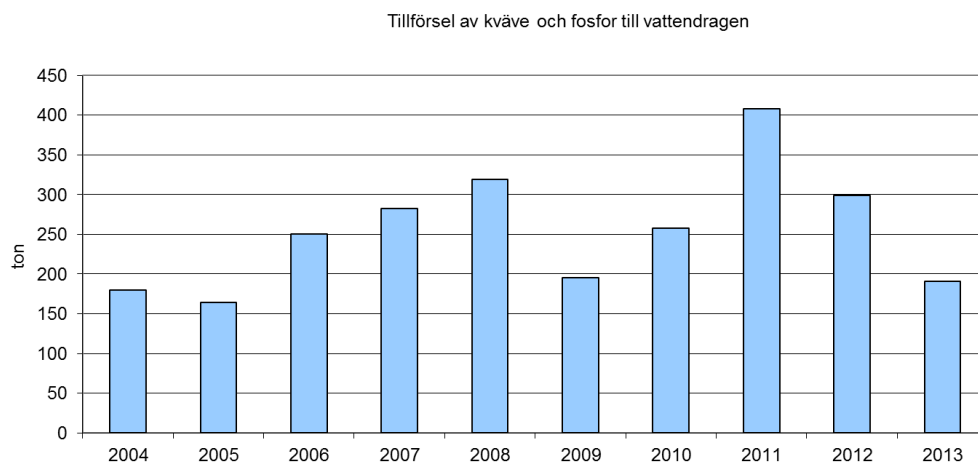
Figur. Kvävehalt i renat avloppsvatten i Skillingarydsverket (punkt B, innan våtmarken). Riktvärdet är 15 mg/l. Källa: Tekniska kontoret

Figur. Avloppsreningsverkens utsläpp av kväve. Källa: Tekniska kontoret

Figur. BOD₇ i renat avloppsvatten i Skillingarydsverket (punkt B, innan våtmarken). Riktvärdet är 10 mg/l. Källa: Tekniska kontoret

Figur. Nettotillförsel av kväve och fosfor till vattendragen. I uppgiften ingår urlakning från omgivande mark till vattendrag och utsläpp från t ex avloppsreningsverken och dagvatten. Mängden är starkt kopplad till om det varit mycket nederbörd.

Verksamhetsutveckling

Grön Flagg-certifiering

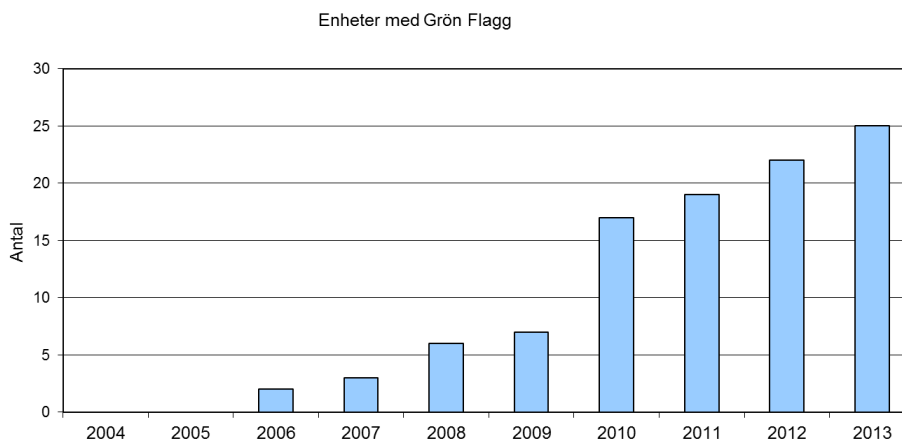
Grön Flagg-certifieringen har förändrats under året och barn- och utbildningsnämndens målsättning om att alla enheter ska vara certifierade har därmed förändrats. Pedagoger, i framför allt skolan, upplever att Grön Flagg har mer dokumentation än tidigare och att den tar för mycket tid. Detta har medfört att fokus har flyttat från certifiering av Grön Flagg till att fokusera på perspektivet Hållbar utveckling i undervisningen i enlighet med läroplanerna och kursplanerna för respektive ämne.

2013 har Vaggeryds kommun 25 st certifierade enheter, 21 st kommunala enheter och fyra friskolor. Antalet kommunala enheter har ökat med fyra st under året, två har gått ur och sex st har kommit till. 78 % av de kommunala enheterna är certifierade.

Kommunala enheter som anslutit sig 2013 är:

- Byarums skola
- Götafors förskola
- Hjortsjöskolan
- Klevshults förskola
- Svenarums förskola
- Svenarums skola

Fritiden och Fågelforsskolan 6-9 har lämnat Grön Flagg under 2013.

Figur. Certifierade enheter i Vaggeryds kommun som geografiskt område. 25 st certifierade enheter 2013, varav 21 st kommunala. 2012 delades enheterna in på ett annat sätt och därmed är inte 2012 och 2013 helt jämförbara. Källa: Håll Sverige Rent

2012 delades enheterna in på ett annat sätt och därmed är inte 2012 och 2013 helt jämförbara. Källa: Håll Sverige Rent

Certifierade enheter 2013 (Källa: Håll Sverige Rent)

Skola	Ort	Kategori
Bondstorps förskola och skola	MÅNSARP	Grundskola F-3
Bullerbyns förskola	SKILLINGARYD	Förskola
Byarums förskola	VAGGERYD	Förskola
Byarums skola	Vaggeryd	Grundskola F-3
Friskus förskola	VAGGERYD	Förskola

Skola	Ort	Kategori
Fågelfors förskola	SKILLINGARYD	Förskola
Fågelfors skolan F-5	SKILLINGARYD	Grundskola F-5
Fågelfors skolan, särskola	SKILLINGARYD	Grundsärskola
Förskolan Framtiden	SKILLINGARYD	Förskola
Götafors förskola	VAGGERYD	Förskola
Götafors skola och fritidshem	VAGGERYD	Grundskola F-3
Hjortsjöskolan	VAGGERYD	Grundskola F-5
Hok skola och förskola	HOK	Grundskola F-3
Klevshults förskola	SKILLINGARYD	Förskola
Klevshults skola	SKILLINGARYD	Grundskola F-5
Lyckornas förskola	VAGGERYD	Förskola
Nyckelpigans förskola	VAGGERYD	Förskola
Slättens förskola	VAGGERYD	Förskola
Svenarums förskola	HOK	Förskola
Svenarums skola	HOK	Grundskola F-5
Sörgårdsskolan	SKILLINGARYD	Grundskola F-5
Tallbackens förskola	SKILLINGARYD	Förskola
Tofthagaskolan	SKILLINGARYD	Grundskola F-6
Åkers skola	SKILLINGARYD	Grundskola F-6
Östra skolan	VAGGERYD	Grundskola F-3